

**ELŐFIZETÉS**

**HELYBEN:**  
 Egy évre ..... 24 korona.  
 Egy hónap ..... 2 korona.

**VIDÉKEN:**  
 Egy évre ..... 28 korona.  
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

**HIRDETÉSEK:**  
 Órákban petti sor egyenként 20 fillér,  
 minden következőnél 16 fillér.

Rövidítés petti sora 40 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

**POLITIKAI NAPILAP.**

**SZERKESZTŐSÉG:**

Aradi és eszaki egyesült  
 vasutak palotájában.  
 TELEFON-SZÁM: 257.

**KIADÓHIVATAL:**

Aradi Nyomda Részvénytársaság.  
 József főherceg-ut 23. no  
 TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ  
**STAUBER JÓZSEF**

Szombat, január 13.

**Mai számunk főbb közleményei:**

- Az igazságügyminiszter a bíról függetlenségéről.
- A sorozások Aradmegyében.
- Feloszlik a vitarendező bizottság?
- Neuman Samu halála.
- A katolikus bank vezérigazgatója.
- Az előkelő fogoly.
- Megnyit a korcsolyapálya.
- Öngyilkos a Nyugat igazgatója.
- Tarkaságok.

## Neuman Samu

Arad, január 12.

Gyorsan halt meg, a kemény akaratú emberek hirtelen összeroppanásával. Mintha az idővesztegetésnek, a halogatásnak kérés nélkül el-lenségei a halállal szemben is arra a rideg álláspontra helyezkednének: ha már meg kell halni, ha most kell meghalni, végezzünk röviden. Es Neuman Samut, a világcég egyik fejét, a hatalmas ipartelepnek nagyvezér-kormányzóját, aki néhány hét előtt még egész kézzel és egész lélekkel élt a munkának, amelynél szebbnek, okosabbnak és jobbnak ő semmit se tartott a világon: koporsóban hozták haza Bécsből, a Noorden szanatóriumából.

A hogy most, halála után, az életére gondolunk: magasan, óriásmagasan állt ez az érdekes ember fölöttünk, a mi apró gyöngeségeink és hiúságaink fölött. Közéleti szereplés, társadalmi, vagy egyéb megtisz-

teltetés, a szórakozásoknak, ünnepeknek és ünnepeltetéseknek mindenféle fajtája: mindezt kerülte, talán meg is vetette. Talán nem tartotta mindezeket fölösleges, vagy hibás dolgoknak, mint sok más egyebet, amelyek végül is a világ rendjéhez tartoznak. A maga személyétől azonban mereven elrekesztett mindent, ami nem volt munka. Sokan talán azt mondanák: üzlet. Így is helyes: az üzlet, az a tevékenység, amelynek az a célja, hogy egy hatalmas vállalat teljes termelő erejét kihasználja, a telep produktumait minél kedvezőbben értékesítse, azoknak a kontinensen piacokat teremtsen; az az agyfáradás, amely koncentrálna a sokágu gyártelep minden nagy és kis ügyét és pillanatok alatt dönt milliós kockázatok fölött; mindez az üzlet fogalma alá tartozik, de olyan munka, amely az energiának kivételes erejű embereit kívánja meg.

Sírató, kesergő nekrológ nem is illenék hozzá, aki nem ismerte az ellágyulásokat. Pedig nem volt kérges a szive és meg tudta érteni a szegénynek, éhezőnek a baját. De a hozzá jutó kérést kevés szóból is fölismerte, éles, emberismerő szemmel hamar átlátta annak igaz voltát s adott hőkezűen, de pöz és köszönetvárás nélkül. A nagy gyárban, ugyanilyen volt a hivatalnokokkal és munkavezetőkkel. Zárkózott, kevészzavú, szigorú, de imponálóan igazságos. Magát nem ki-mélte a munkától, — de aki kitartott mellette, annak sorsát a kezébe vette.

Hegedüs Loránt, amikor a gyár-  
 iparosok utolsó aradi gyűlésén beszé-  
 det tartott, a többek között ezeket  
 mondta: „Ha Magyarországon nem  
 dolgoznának azok, akik nincsenek  
 rászorulva, akkor éhen halnának azok,  
 akik rá vannak szorulva.” Talán  
 több alakja van az ipari Magyar-  
 országnak, akiket Hegedüs Loránt-  
 nak, a gyáripari mozgalmak egyik ve-  
 zérének e mondása modellül vett: de  
 jobban aligha illett valakire, mint  
 Neuman Samura. O nemcsak, hogy  
 rá nem lett volna szorulva arra a  
 fásasztó, kora hajnaltól késő éj-  
 be nyuló munkára, amelyet vég-  
 zett, de az elleaértékét se élvezte. A  
 megnövekedett vagyon neki új ké-  
 nyelmet, új szórakozásokat, fényűzést,  
 diszt nem szerzett; pozíciókat nem  
 akart annak révén szerezni, családja,  
 gyermekei nem voltak, akik számára  
 gyűjtögetni, halmozgatni akart volna.  
 Nem neki az lett a hivatása, hogy  
 ennek a nagy, kontinentális jelentő-  
 ségű gyárnak élén dolgozzék s ő  
 egész lényével ennek a hivatásnak  
 élt, azért, hogy a gyár ezer és  
 még több munkásnak kenyeret, a  
 városnak, az országnak forgalmat,  
 gazdasági hasznot adjon. S talán en-  
 nek a hivatásnak parancsoló szavait  
 követte, amikor úgy dolgozott, mintha  
 nem egyik ura, hanem alkalmazottja  
 lenne a gyárnak s mintha minden  
 munkájának értékét és hasznát  
 egyre bíráló szemmel kísérné a lát-  
 hatatlan főnök: a kötelességtudás.  
 Akarmennyire csak a maga ipar-

## Berdenicsné igaza.

Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

Két özvegyasszony élt az egyszerű budai kis házban, igen messzire attól, amit nagyvárosi forgalomnak neveznek. Ha át akartak menni a pesti oldalra, az igen nagy esemény volt készülni rá már hetekkel előbb és söté-  
 restek a páratlan népszerűségben, amit vállalkozásuk okoz. Az errevaló népek szintén föl-  
 lőtte ritkán jártak be Pestre, ami szemükben a fény, a tékozlás volt egyszerre, következőleg nem szegény embernek való.

Ulyan nagyon szegénynek azért nem lehetett mondani a két özvegyasszonyt, akik illő módon, főként jártak és vasárnapként felöltötték a bő, kényelmes fekete selyemruhá-  
 jukat. Reggeltől estig sokszort találkoztak s alapos terjedelemben mesélték el az életük törté-  
 netét, immár talán századszor is.

De nem ártott az, ha még egyszer annyi is lett volna, mert jó öregasszonyos szokás szerint egyszerre beszélt mind a kettő, igen siettek és mindenkinek a saját mondanivalója volt a fontosabb. A halottakra csak bölint-  
 tottak közben az hasonló eseményeken kapva kaptak.

— Ez semmi, majd elmondom az én dol-  
 gomot.  
 Így aztán csak a nagy körvonalak marad-

tak meg az emlékezetekben, jelesül egyelőre annyi, hogy Noszlopyné sosem tudta meg, mi az a gyerekgyógyás, a saját gyermeke gyógy-  
 gése, — Bernedicsné ellenben három fiu ne-  
 vezi édesanyjának, három szép, derék, jó gye-  
 rek, akik előkelő embereké váltak mind, jól-  
 lehet nem támogatta őket senki. Azaz, hogy  
 mindegyiket a tehetsége.

Mesék közben aztán voltak nagy viták is, nem haragosak, inkább szelidek. Az egyik-  
 ott borongott az ősz melankóliája, a másik tele  
 volt tavaszi derűvel, főleg mikor elérkezett az  
 unokákhoz.

Ne vegye az Isten büntül, de nem szere-  
 tem a gyerekeket, mondta Noszlopyné. Az ég  
 nem áldott meg velük, hijjukat sem érzem.

— A gyerek minden boldogság! — vélte  
 Berdenicsné.

— Már az, amelyik. Sok baj van velük,  
 amíg megnőnek.

— Betöltik az egész életet s fejlődésével az  
 értelmüknek, mos lyogva emlékezünk vissza a  
 csinytevéseikre. Az osztálytanácsos fiu pól-  
 dául szédítően rossz fiu volt, de éles eszű és  
 játszva tanult.

— Képzelem, mennyi izgatottságot állt ki  
 miatta!

— Szóba se jöhet a gyönyörűségek mellett.  
 Egyik sikert a másik után érte el, most is jobb  
 keze a miniszternek.

Aztán megtörölve két ujjával, öregasszo-  
 nyosan, a szája szélét, hozzátette:

— Nagyon is el van szegény foglalva, alig  
 marad valami szabad ideje.

— Igen, látom, mondta nem minden epés-  
 ség nélkül Noszlopyné.

— Abból gondolja, ugye, hogy ritkán ke-  
 res föl. Hat persze ritkán. Az unokámat küldi  
 maga helyett. Mert tudja, szomszédasszony,  
 sok vita is volt már köztünk ezen, azt sze-  
 retné, hogy náluk lakjam. Akkor a lakásuk,  
 hogy kényelmesen elférnék benne, de hát én  
 nem tezem. Mire jó az? Szeretem a csendet,  
 magamnak élő vagyok, a régi fajtából való.  
 Nem mondom, hogy nézetelérések támadhat-  
 nának köztünk, azonban képtelen volnék az új  
 életmódhoz hozzászokni.

— Híllottam, hogy nagyon szépen élnek.

— De még mennyire! A menyem gazdag  
 leány volt, óriási a társadalmi összeköttetése.  
 Szörnyen el van az is foglalva. A másik  
 fiam, akinél nyaralni szoktam, bankigazgató  
 a vidéken. Azok is azt szeretnék, hogy mindig  
 veük legyenek, de hát nem hagyhatom a legki-  
 sebbet.

— Az író?

— Igen, azt, aki azokat a szép meséket  
 írja. Hiszen ismerheti.

— Hogyne ismerném, rólam is írt egyszer.  
 — Ez a legkisebb, már csak szeretném  
 megházasítani, de semmi kedve hozzá.

telepének akart élni, s akármilyen messze igyekezett kerülni minden közéleti cselekvést: Neuman Samu nemcsak a maga családjának, nemcsak az ipartelepnek: hanem ennek a városnak, a magyar gyáripárnak és gazdasági életnek nagy halottja ő. Arad városa megilletődéssel várhatja a koporsóban hazatérő szülőjét és polgárát, a ki ép akkor jött ki, a mikor az ő munkaszeretetének és alkotóerejének példaadó irányítására talán a legnagyobb szükségünk lett volna.

## Az igazságügyminiszter a bírói függetlenségről.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 12

Az igazságügyi tárca általános vitája ma befejeződött. Valamennyi felszólaláson végighuzódott a miniszter ama szándékának kritikája, hogy a pörrendtartás életbeléptetését össze akarja kapcsolni a bírák elmozdithatatlanságát és áthelyezhetetlenségét kimondó törvény érvényének fölfüggesztésével. A vita befejezése után elmondott beszédében a miniszter is főképen erre a kérdésre terjeszkedett ki. Nagy hévvel mutatott rá, hogy ennek az intézkedésnek az igazságügyi törvényalkotás reformkoraiaként is vannak precedensei és terjedelmesen bizonyította, hogy egészséges pörrendtartási reformot ez intézkedés nélkül csinálni nem lehet. — Érdekessége volt az ülésnek Tisza István gróf felszólalása, aki egy politikai pletykát cáfolt meg.

(Az igazságügyi költségvetés.)

Az ülésen Návay Lajos elnökölt. Több kérdés és fölirat bemutatása után a Ház folytatta az igazságügyi tárca költségvetésének általános vitáját.

Csermák Ernő (pártonkívüli függetlenségi) tiltakozik Juriga tegnapi beszédének tendenciája ellen, mely a képviselőházban ártatlanul hangzik el, de a nemzetiségi vidékeken veszedelmes izgató anyag. Kifejtése a büntető eljárás hosszadalmasságát, sürgeti a cigány-ügy rendezését. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Simonyi-Semadam Sándor a néppárt nevében

nem fogadja el a költségvetést. Bizalmatlanságának egyik legnagyobb oka, hogy az igazságügyi kinevezéseknél gyakran érvényesül a politikai szempont. Szóba hozza azután a pénzügytér ellenőrzését a rámutat arra, hogy meg nem cáfolt lapközlemények szerint Tisza István gróf mentőkeleti indított a Magyar Bank volt igazgatója, Elek Pál érdekében. Ez nyilván a választásokkal függ össze. (Zij és ellenmondások a jobboldalon.)

Főkiáltások balról: Mondja meg Jeszénky, kapott-e pénzt? (Zajos ellenmondás jobboldalról.)

Simonyi-Semadam Sándor figyelmezteti az igazságügyminisztert, hogy az új pörrendtartás szóbeli eljárása a felsőbb fokon lényegesen lassítani fogja az eljárást, ezen tehát még az életbeéptetés előtt segíteni kell. (Helyeslés balról.)

Horváth Gyula (pártonkívüli függetlenségi) a bírói tekintély emelését tartja szükségesnek. A kuriai bíráskodásról szóló törvényt baladéktalanul módosítani kell. Lehetségesnek kell tenni, hogy a megtámadott mandátum tulajdonosa a lemondással szabadulhat a költségektől. A miniszter figyelmébe ajánlja a szerzői jogvédelem tekintetében az Amerikával való szerződés ügyét. Ugy hallja, hogy a megállapodás már kész, annál inkább sajnálja tehát, hogy annak az aláírása körül kanapéproceszust csinálnak.

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Nincs kanapéproceszus!

Horváth Gyula: Kéri, hogy a szerződés megkötésének minél előbb járjanak a végére.

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Már a napokban megkötés.

Horváth Gyula a költségvetést nem szavazza meg. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Szólásra senki sem levén följegyezve, az elnök az általános vitát bezárta.

(Az igazságügyminiszter válaszol.)

Székely Ferenc igazságügyminiszter a fölhangozott észrevételekre és panaszokra akar csupán válaszolni, mivel alig félve, hogy részletesen kifejtette programját. Az igazságszolgáltatás állapotát teljesen kielégítőnek tekinti. Ahol eddig hiány volt, ott a javulás jele mutatkozik. A királyi táblák némelyikénél két évvel ezelőtt mutatkozott hiány szűnőben van. A Kuria a kuriai bíráskodás terheli erősen. Bizik azonban a Kuria tettereiben és kitarthatásban, hogy megától leküzdi ezeket a nehézségeket. Visszautasítja azt a szemrehányást, hogy a bírák iránt ellenérzéssel volna. Éppen ellenkező indulatának a jele, hogy huszezer forintot vett föl a költségvetésbe az új egyetemek mellé bírák fiai számára létesítendő internátus céljaira. Részletesen foglalkozik azután azokkal a támadásokkal, amelyek azt a szándékát érintik, hogy a pörrendtartás életbe-

léptetése körül bírákat áthelyeztethessen és nyugdíjaztathasson. A bírói függetlenséget abban találja, hogy minden bíró tudásának, lelkiismeretének megfelelően hozza meg határozatát és minden befolyástól független legyen. A magyar bírói kart arról az oldalról soha nem érte panasz. (Élénk helyeslés.) Rendes bizonyítéka a bírói függetlenségnek az, hogy a törvény rendelkezései ellenére nem nyugdíjazható s át nem helyezhető. De éppen az ezt garantáló alaptörvény mondja ki, hogy kivételes esetben való szervezés alkalmával megtörténhetik. Terve tehát a törvény alapján áll, csupán az alaptörvényben lefektetett jogait kíván élni. Arra a vádra, hogy visszaélés történhetik, csak azt feleli, hogy ő nem szándékozik visszaélést elkövetni. Ha elkövetne, mindig felelősségre vonható. De nem tud elképzelni olyan többséget, amely tartaná az olyan minisztert, aki visszaélést követ el.

(Tisza és Elek Pál.)

Ezután Tisza István gróf személyes kérdésben szólalt fel és Simonyi-Semadam Sándor szavaira reflektálva kijelentette, hogy a valótlanosság bélyegét viseli magán az a hír, hogy szóló közvetített volna Elek Pál és a kormány között bizonyos politikai célu adománnyt. A lap közleménye és a hozzáfűzött reflexiók valótlanok, valamint az sem felel meg az igazságnak, hogy Khuent és kormányalakítását kezdettől fogva nem támogatta. Ez az állítás is bizonyítja az illető lap megbízhatóságát. A dolog érdemére vonatkozólag kijelenti, hogy Elek Pállal társadalmi érintkezésben van, üzleti összeköttetésben azonban Elekkel sem ma, sem akkor nem volt. Ezt a valótlanosságot különben megcáfolták már, valószínűleg maga Elek Pál dementálta. Egyszermindenkorra kijelentheti, hogy abból, hogy egy közleményt ő nem cáfol meg, még nem következik, hogy az megfelel a valóságnak.

A Ház az igazságügyi költségvetést általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás során a járásbírók tételénél Csontos Andor szólalt fel, a tételt elfogadta.

A tanácskozássra szánt idő letelvével, elnök a vitát félbeszakította és a holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülést bezárta.

A privigyei mandátum. Nyittráról jelentik: A privigyei kerület munkapártja még ez ideig nem állapodott meg a képviselőjelölt személyében. Emlégetik Rudnay Egyedet, Rudnay Béla fiát és Czoker Kálmán nyitrai főszolgabíró. Egyelőre csak annyit bizonyos, hogy Rudnay Alajos prépost nem fog fellépni. A néppárt ragaszkodik Brestyenszky Kálmán jelöltetéséhez.

— Jól teszi! — pattogott Noszlopyné.  
— Óh, dehogyan teszi jól, már hogy tenné! El, mint a nagy ur s elhagyottan hal meg.

— Édes szomszéd asszony, ne haragudjon meg azért, amit mondom. Látom, hogy boldog a gyerekeivel, jó ember valamennyi, — és azért még sem sajnálom, hogy nekem nem volt belőlük. Mert csak gonddal jár az, akár-hogy vegyük. Ha a pestieket nem látja egy hétig, már betege az aggodásnak, hogy mi lehet velük, miért nem mutatkoznak? Oh, csak ne tagadja, láttam én, mikor télvíz idejében rohant át a tulsó oldalra, abba a nagy messzeségbe, mert az egyik unokája köhécselt.

— Bizony, majdnem ráment szegényke.

— No látja. Hát amikor annyit irtak a lapok a bankokról. Nem mindig a másik fiával álmodott? Aztán mennyit elsürgöngyözött, hogy jó híreket kapjon! Gyönyörűség, — szent igaz, a gyerek, de nagyobb nyugalom a magányosság. Istenben boldogult szegény uram színtén elszomorodott néha, hogy kihal a családja, nem lesz a nevének folytatása, — de végül beletörődött a változatlanságba, mert sosem tudja az ember, hogy mire neveli fel őket. Nem sikerül ám mindegyiknek megalapozni az életét, mint a hogy minden gyerek sem sikerül. Mekkora aztán a fájdalom, ha látnunk kell a vergődését, küzdelmét a sorssal! Mi bajom ily nekem? Ha én egyszer meghalok, nem lesz, aki megsirasson, senkinek sem szerzek kellemtelenséget. Eltem, meghaltam, volt, nincs.

Egy az egész. Az állam egyszerűen beszűnteti a nyugdíjamat.

A budai kicsi házban gyakran gyermek-lárma fajult ordításokba, a Berdenics unokák szórakoztak nagyanyónál, aki gyámoltalanul tipogott köztük, alig alig merészelve rájuk szólni a nagy hancurozásban. Noszlopyné ilyenkor visszavonult a szobájába.

— Nagyon rosszak, szörnyen vásottak! Dehogyan kellett volna belőlük, dehogyan.

Berdenicsné ellenben lelkendezve ujságotla este, mikor ismét egyedül maradtak:

— Ez a Pista gyerek egészen az apja, szakasztott annak a természetű van benne. Harminc esztendő emléke tér vissza vele.

— Az ám, hajszál hijja, hogy ki nem törte a nyakát.

— Látja! — villant fel diadalmasan Berdenicsné tekintete.

Berdenicsné szíve még mindig dobogott, hanem azért csupa derű árasztotta el az arcát.

— Hát azért, hát azért...

Az élet pedig folyt tovább, ép úgy, mint azelőtt. Az özvegyek ott folytatták a meséket, ahol elhagyták, sőt igen gyakran előről kezdték az egészet, nagy intimitásokat árulva el a múltból, apró jeleneteket részletezve, mint különös fontossággal bírókat, néha-néha még mindig készülődve a hosszas utra, Pastre, ahonnan sosem tudta az ember, miképpen érkezik vissza. Ugy ismerte már mindegyik a másik boldog emlékeztető ura életét, szokását, akár a ma-

gát s százszor elmondott események nyertek egyre több új niánzsot.

Uj niánzsokkal szolgált az élet is. A legidősebb Berdenics-fiu miniszteri tanácsos lett, érdemrendet kapott, — a legkisebb akadémiai díjat nyert, a bankdirektort is érte valami jó.

— A fiaim! mondta az özvegy és sokat sirt.

— Nem bánom, még mindig nem bánom, dörmögte Noszlopyné. Hiszen én meg vagyok elégedve a sorssal, minden örömet pedig oktalanság volna egybehalmozni.

Egy kődös téli reggelen aztán gyász borult a budai kis házra. Sok volt-e Berdenicsné szívében az öröm, avagy beteg volt az a szív? az már mindegy. Az özvegy alig ébredt föl, máris lehanyatlott a székről és meghalt. Még a kávéját sem ihatta meg, pedig nagyon szerette szegény a jó erős kávékat. Szóval meg volt a szomorúság, fekete drapéria került a kis házra, ahol Noszlopyné intézkedett addig is, amíg megérkezett a család. A miniszteri tanácsos volt az első, az író alig ta'álták meg. Hanem aztán a temetésig ott ült a ravatal mellett, még ebédelni sem járt, mintha szomorú hangulatokkal akarta volna teleszivni a lelkét. Eköseredett, fásultságra vívó hangulatokkal, amelyek tulmennek már a kétkedés határára, mert az eget ostromolják hitelenségükkel. Néha fájdalommal felzokogott, utána esodálatosan el tudott esondécsdni, hanem azért nem mozdult ki a halottas szobából.

## Feloszlik a vitarendező bizottság?

(A Kossuth párt az obstrukció folytatása ellen.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 12.

Ismeretes dolog, hogy a három függetlenségi pártnak — a Justh, Kossuth és pártokivüli 48-as pártok — a katonai javaslatok ellen vitelt parlamenti harcot egy közös vitarendező bizottság intézi, mely időről-időre szokta megállapítani a követendő taktikát. Ennek a bizottságnak működése eddig abban merült ki, hogy hétről-hétre kimondotta a technikai obstrukció változatlan fontosságát.

Most, hogy a Kossuth-pártban egy békülékeny áramlat indult meg, kérdéssé vált, vajon a bizottságban megmarad-e továbbra is az az egyetértés, amely eddig vezette. Kossuthék tudvalevően hajlandók lennének a technikai obstrukciót abbahagyni bizonyos nemzeti engedményekért, Justhék viszont csak a választójog ellenében színtetnék meg a harcot. A bizottságnak a napokban tüzetnie kellene a Kossuth-pártkörben tegnap este szóba került, milyen álláspontra helyezkedjenek a pártok a bizottságba küldött tagjai.

Szentiványi Árpád azt hangoztatta, hogy nincs célja az egész bizottságnak, mert a két függetlenségi párt más más célokért küzd. Helyezkedjenek Justhék is a nemzeti engedmények álláspontra, akkor lehet szó együttműködésről és közös taktikáról.

Szalay László és mások ezzel szemben azt vitatták, hogy a Kossuth párt nem szegheti meg egyoldalúan azt a megállapodást, melyet a véderő vita megindulásakor a másik két függetlenségi párttal kötött. Annál kevésbé tehetik ezt, mert nyilvánvaló, hogy a kormánynak esze ágában sincs nemzeti engedményeket tenni.

A vitaközébről, mint a jelen voltak beszéltek, csaknem éles szóváltás keletkezett a Kossuth-párt tagjai között, s egyelőre legalább is bizonytalan, hogy a vitarendező-bizottság olyan egyértelműen hozza meg határozatait jövőre is, mint eddig tette, mert a hangulat

— Hát nincs igarom? kérdezte önmagától Noszlopyné. Az én halálom nem szomorít senkit, engem főleg az lesz időnap előtt elfelejteni.

Hanem azért ő járt mindenben kezére a Berdenics fiuknak, akik alig győztek hálálkodni.

— Oh, a néni olyan jó.

— Hát csak nagyon ésszeszoktunk már, hiányozni fog nekem is.

A temetésre kiderült az ég, napsugár esőkölt az udvaron álló koporsót, amelyet négy pap szentelt be. A legidősebb püspöki süveget viselt, címzetes püspök volt ő maga is.

— Istenem, mennyibe kerülhet, számlál-gatta Noszlopyné. Nem jön ki egy ezresből az egész!

Nagy néptömeg bámulta a halovás gyászkoceit, az a tömeg alig akart utat nyitni a fogatoknak.

— A miniszter! sutfogta az egyedül maradt övegy bizonyos áhitattal. Hogy osztozik az ő hí munkatársa gyászában!

Egy sápadt legény, a házmeister nyomdász fia, magyaráta a jelenlevőket:

— Itt az államtitkár, annyi miniszteri tanácsos, amennyi a hivatalban sosem jön össze, egy sereg kegyelmes és méltóságos ur, nagynevű képviselők, akiknek befolyásáról legendák keringnek, hosszasan szorongatják a fiuk kezét; a pénzvilág előkelősége mintha találkat adott volna ott egymásnak, nem is beszélve

olyan, hogy a Kossuth-párt többsége nem kér az obstrukcióból és a további vitarendezésből sem.

## A sorozások

### Aradmegyében.

— Az ideai tervezet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

A politikai körök véleménye szerint az ideai sorozást aligha lehet március elején megkezdeni, mert a fölemelt ujoncjutalék és az új véderőörvény aligha kerül elintézésre március előtt. A vármegyék sorozási tervezeit azonban ezidén is elkészítették a rendes időre. Aradmegye épen most terjesztette föl a minisztériumba jóváhagyás végett az ujoncozási utazási működési tervezetét. A tervezet szerint a fősorozást Aradmegye területén március elsején a ternovai járásban kezdenék meg és április 22-én fejeznék be az aradi járásban. A sorozó-bizottságok működési napját a következőképpen állapították meg: A ternovai sorozó járásban március 1., 2. és 4., a borossebesi sorozójárársban március 6., 7., 8. és 9., a borosjenői sorozójárársban március 11., 12., 13. és 14., a magyar-pécskai sorozójárársban március 13., 14., 15. és 16., a nagyhalmágyi sorozójárársban március 16. és 18., a kisjenői sorozójárársban március 20., 21., 22., 23., 26. és 27., a máriaradnai sorozójárársban március 29., 30. és április 1., a világosi sorozójárársban április 3., 4., 6., 9. és 10., az eleki sorozójárársban április 12., 13., 15. és 16., végül az aradi sorozójárársban április 18., 19., 20. és 22. napján működnek a sorozó-bizottságok. A sorozásokat mindenütt a sorozójárárs székhelyén tartják, kivétel csak a ternovai járásban van, ahol a sorozás székhelye Pankota. A sorozó-bizottságok polgári elnökévé, illetve polgári orvosává a következőket osztja be a tervezet. Pankotára Heppes Aladár tb. főjegyző, Uray Miklós dr. járási orvos. Borossebesre Darányi János tb. főszolgabíró, Lóv Mihály dr. járási orvos, Borosjenőre Boros Iván tb. főjegyző, Csillag Ignác járási tb. főorvos. Magyarpécskára Jakabffy Gyula aljegyző, Lust Ferenc dr. járási orvos. Nagyhalmágyra Darányi János tb. főszolgabíró, Tarján Rezső dr. járási orvos. Kis-

az írókról. A nyomdász sorra mutatta őket, hogy ez írja a legszebb szindarabot, az a szerelem édes szavu lantosa, az öreg ur az akadémiát képviseli... mindenki itt van.

És hozzátette igen komoly, meggyőződése gyanánt:

— Páratlan szép temetés.

Noszlopynének még a lélekzete is elállt, kissé sápadt volt, nyilván a meghatottságtól.

— Gyönyörű temetés, mondta. Még nem láttam hasonlót.

A „circum dederunt me“ a szivekbe markolt és már nemcsak a család zokogott, mert öreg kegyelmes urak is szemükhöz emelték a zsebkendőt. Ahogy pedig megindult a menet, a halotti induló hangjai még jobban igyekeztek fokozni a meghatottságot, amely általános lett és egyre szélesebb gyűrűkben terjedt.

És ekkor előtörték Noszlopyné könyei is.

— Menj, menj, — zokogta, — piheuj boldogan. Neked volt igazad, nem nekem, mert nagyon magányos, szomorú az ember élete, ha senkije sincsen. Ilyenkor tűnik az ki, az életben alig vesszük észre.

A gászmenet fölfelé igyekezett a magosba lejtő utcán, ott haladt a halovás gyászhintó, a tömördek koszorút vivő kocsis, azután a miniszter, az államtitkár, a sok-sok előkelő ur, — szegény Noszlopyné szeme anyyira csillogott, hogy a családot már észre sem vette.

jenőre Heppes Aladár tb. főjegyző, Patkós Gábor járási orvos. Máriaradnára Schill József főjegyző, Bradeán Athanász járási orvos. Világosra Schill József főjegyző, Kocsis Géza dr. járási orvos. Elekre Heppes Aladár tb. főjegyző, Deák Zsigmond dr. járási orvos. Aradon a sorozó bizottság elnöke Dálnoky-Nagy Lajos dr. alispán, polgári orvosa Borsos Béla dr. vármegyei tiszti főorvos less. — A sorozásra összesen 7706 hadköttelest hívtak be mind a három korosztályból. Legtöbb a sorozásra hívtott hadköttelesek száma a kisjenői járásban, ahol 1098 legény kapott sorozási időzést. Világoson 866, Borossebesen és Eleken 841—841, Aradon 823, Borosjenőn 796, Magyarpécskán 744, Ternován 650, Máriaradnán 592, végül Nagyhalmágyon 485 állításköttelest kellene megvizsgálni a sorozó-bizottságnak, de a behívott közül ezuttal is tekintélyes százalék nem lesz feltalálható ez idén sem. — Arad városában március 28-ikán venné kezdetét a fősorozás a külön városi tervezet szerint. Mert mindez még csak tervezet; valószínű, hogy a politikai alakulások miatt a sorozást nem fogják március elsején kezdeni és akkor új sorozási tervezetet kell kidolgozni.

Érdekes megemlíteni, hogy Hevesvármegye legutóbbi közgyűlésén a márciusi sorozások ellen fölíratot intézett a kormányhoz és ennek támogatását kéri a többi törvényhatóságoktól is. Hevesvármegye közgyűlése ugyanis azt tartja, hogy márciusban még nagy a hideg, nem lehet szellőtetni a sorozó helyiségeket és így közegészségügyi szempontból kívánatos lenne, ha a sorozást mindég csak április 1-én kezdenék.

## EGYESÜLETI ÉLET.

(\*) Felruházott gyermekek. 60 gyermek fázott meg ma a Fűrítői állami iskolában, de holnap már örömmel tölti el szívüket a meleg ruha alatt. Lehetővé tette ezt az Aradi Gyermekevédő-Egyesület, amely a mai napon szép ünnepség keretében osztotta ki a szegényorsú tanulóknak között a téli ruhákat. E jótékony gyakorlatlásában oroszlanrészt illeti báró Bánhidy Stefánia urnő elnököt, ki az egyesületet megteremtette s ma már ily szép gyümölest teremti küzdő munkája. Az egyesület tagjai egytől-egyig hangyaszorgalommal munkálkodnak e szép és nemes csi érdekében. Meg kell emlékeznünk Gyovay Pál igazgató tanítóról is, ki hivatásának magaslátán áll, hogy széles látókörével és faradhatatlan buzgalomával sikerült az egyesület figyelmét intézete érdekében felhívni. Jelen voltak e szép aktusnál báró Bánhidy Stefánia elnök, Assael Gitti, Glück Ilona, Freund Irma, Özgölder Palma, Steinitzer Etel, Riegl Irén, Halász Lily, Kolmann Ilus, Bánhidy Antal báró, Gyovay Pál igazgató s a tan-testület.

(\*) Aradi Magántisztviselők Egyesülete. Január 28-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Központi szállodában tartja közgyűlését, amelyen a következőket tárgyalják: Elnöki megnyitó. A választmány évi jelentése. A számvizsgáló bizottság jelentése. Esetleges indítványok. Választások.

### AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	—
mellékállomás	— 181
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 181
Nyomda	— 181



## Neuman Samu halála.

— 1855 - 1912. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 13.

Magyarország egyik leghatalmasabb iparvállalatának, az európai hírességű Neuman Testvérek cég gyártelepeinek egyik felvirágoztatója, szellemi vezére, Neuman Samu ma éjjel 12 órakor Bécsben, Norden tanár szanatóriumában meghalt. A gyászos hír ma reggel érkezett Aradra és mindenütt, ahova az Aradi Közlöny rendkívüli kiadása nyomán eljutott, az őszinte részvét érzelmét keltette fel, mert Neuman Samu személyét osztatlan tisztelet, jellemének tisztaságát és szilárdságát egyértelmű nagybecsülés, óriási szorgalmát és hatalmas munkaerejét általános elismerés vette körül. A modern Magyarország ama vezéralakjai, ama legjobbjai közül való volt, akik az új korszak legszentebb jelszavának, a munkának adtak tartalmat, szereztek tiszteletet, akik a nagy koncepciók megtervezésében, megtermékenyítésében és megvalósításában töltötték el életüket. Arad város országos, sőt mondhatni európai hírének egyik leghatalmasabb tényezője az az óriási munkátelep, melynek bámulói, dícsérői és elismerői között az ország koronás királya mellett ott van az az egyszerű munkás is, akinek Neuman Samu nemcsak kenyéradó gazdája, hanem atyai jóltévője, munkaerejének nemcsak felhasználója, hanem becsületes, igazságos megjutalmazója is volt. Arad városának ez a csendben és a feltűnést kerülően dolgozó, de annál nagyobb stílusban működő polgára az emberi szorgalomnak és tevékenységnek legnemesebb típusát képviselte és jelezte amellet, hogy azon a magaslaton, amelyre a rendelkezésére álló gazdasági erők őt emelték, nem akart több lenni, mint példaadó vezér. Tisztviselőinek, munkásainak, embertársainak a jellem tisztaságával, az akarat acélosságával, az elhatározás szilárdságával, a szívjóság melegével, de mindenek felett a szorgalom állandóságával és törhetetlenségével tudott példát mutatni.

Váratlanul érte a csapás a családot, a várost, Neuman Samu halálával. Aradnak e kiváló fia elhaló ajkairól elröppenő utolsó kívánságához képest visszajön ha'ó poraiban az édes anyaföldbe, amelyen hasznos életét leélte.

Az elhunyt férfiú életéről és elmúlásáról ez a tudósításunk szól:

### Közgazdasági működése.

Férfikorának delén, életének ötvenhetedik évében hunyta le szemét Neuman Samu. Aradon született 1855. április 2 án. Mint a Neuman-család valamennyi tagja, ő is arra volt hivatva, hogy az aradi gyártelep vezetésében és fejlesztésében részt vegyen, hogy a cég felvirágoztatásában közreműködjen. Miután középiskolai tanulmányait Aradon befejezte, Bécsbe került, ahol kereskedelmi és technikai tudományokkal foglalkozott. Nagynevű elődje, Neuman Ede oldalán szerezte meg gyakorlati ismereteit, majd pedig külföldre ment és a szeszgyártás, valamint a malomipar körébe vágó studiumokat folytatott. Közvetlen Neuman Ede halála után lépett a cég kötelékébe és hatalmas munkaereje, óriási gyakorlati érzéke, éles elméje csakhamar első helyre juttatták. Az ő

tudása és munkássága egyik legjelentősebb tényezőjévé vált a Neuman Testvérek cég vállalatának felvirágoztatásában. Ugy a szeszgyár, mint a malom csakhamar a legmodernebb berendezésű gyártelepek sorába került, mert Neuman Samu minden újítás és gyakorlati javítás iránt nemcsak legmelegebb érdeklődést tanúsított, hanem azokat fel is használta. A szeszgyártás terén a cég irányító szerepet vitt a mióta ő állott az élén és az ország kormányai számtalanszor éltek tanácsával, kikérték véleményét, ha a szeszadózás terén nagyobb változások, vagy reformok voltak készülőben.

Az aradi Neuman-malom csakhamar kinőtt a vidéki malomok keretéből és gyártmányai nemcsak az országban, hanem a külföldön is a legjobb és legkeresettebb árucikkek gyanánt ismertettek. A teljesítő képessége vetekedik a fővárosi malomkéval és minthogy Neuman Samu üzleti elveinek legelsője a korrektség és a becsületesség volt, úgy a feldolgozás módja, mint a feldolgozandó anyag minősége mindig elsőrendű. Vállalatainak óriási piacot tudott teremteni és a hatalmas ipartelep érdek körebe óriási területeket vont be. Messze földről, Magyarországnál iparilag fejlettebb államokból jöttek el szakemberek Aradra, hogy a Neuman cég gyáraiban tanuljanak és tapasztalatokat szerezzenek. Mindenki, aki ezekben a modern gazdasági intézményekben csak rövid időt töltött is, osodálattal emlékezett meg arról a szervező zseniről, amelylyel az elhunyt a folyton fokozódó és fejlődő telepeket kormányozta és igazgatta. Ugy a technikai, mint a kereskedelmi igazgatás a legpedánsabb munkabeosztás és a rendelkezésre álló erők racionális és okos kihasználásának olyan tökéletességéről tett tanúságot, hogy az aradi Neuman-gyárak európai hírneve, Neuman Samu nagy képességeinek elismerése, egy rövid évtized alatt általánossá vált.

De nemcsak ipartelepének felvirágoztatására fordította bámulatraméltó munkaerejét és utólréhetetlen szorgalmát. Arad egyik leghatalmasabb és legvirágzóbb pénzintézetének, az *Aradmegyei Takarékpénztárnak* vezetésében, igazgatásában is döntő szerepe volt. Valóságos szeretettel csüngött ezen az egészséges gazdasági és pénzügyi elvek szerint dolgozó intézetben, melynek helyiségeiben mindennap pontosan megjelent. Ha Neuman Samu viziye elmaradt, akkor tudták, hogy nincs Aradon. A múlt hét csütörtökén kereste fel utóljára a takarékpénztárt és pénteken már oly gyengének érezte magát, hogy már nem mozdult ki a gyári épületben levő lakásáról. Környezete észrevette, hogy az orvosi tilalom rossz hatással van a beteg kedélyállapotára és mikor vigasztalni próbálták őt, azt felelte, hogy csak akkor fogja jól érezni magát a csak akkor hiszi el, hogy meggyógyul, ha ismét megteheti mindennapi utját a „megyeibe“.

Neuman Samu nem tartozott a sablonos emberek közé. Hivatalos érintkezésben katonásan kimért, kevés szavú, gyors elhatározású, szilárd jellemű férfi volt. Ha valaki vállalatait illető bármely modern újítással állott elő, ő készséggel hallgatta meg, az volt a fő kívánsága, hogy röviden, tömören, világosan adja elő az illető ideáját. A sok millió ura lehunyta okos kék szemét, tenyerébe hajtotta a fejét és néhány percig gondolkodott. Ha tetszett neki az újítás ideája, nem bánta barmenyibe kerülni is, gyorsan adta beleegyezését a kivitelhez.

A vállalat sok-sok tisztviselője humánus főnököt, de egyben megértő barátját vesztette el benne, aki a komoly, becsületes, szorgalmas munkát mindig sokra értékelte. Ő, akinek

nem volt felesége, s a családi élet ezer gondját csak hirtől ismerte, meg tudta érteni a teljesítette is, ha a családos hivatalnok kérszóval fordult feléje.

Neuman Samu több mint egy évtized előtt vette át a hatalmas ipartelepen a vezéri széket. Azelőtt évekig Bécsben élt, ahova akkor ment, miután már hosszú ideig részt vett az aradi üzlet vezetésében.

Az osztrák fővárosban gazdasági ismereteit gyarapította és figyelte a nagy metropolis kulturális életét. Amikor Neuman Ede elhunyt, átvette a gyáron az irányítás fontos és nehéz hivatását. Jeles elődje emlékköveivel teleptette a gyárat, de a nagy nevezetes kijelentést, hogy mindenben a Neuman Ede kívánó metodust követi. Ezt az ígéretet halálaig meg is tartotta. S hogy milyen eredményre vezetett a Neuman Ede nyomdokain való haladás, mutatja a gyár imponáló fejlődése.

### Betegsége és halála.

Neuman Samu ugyszóivan minden óráját munkában töltötte el. Nem esoda tenat, ha túlságosan erősnek nem mondható fizikuma idő előtt összeroppan. A szor reggeltől késő éjszakaig pinemes nélkül való tevékenység már ötven éves korában megáladta szervezetét, a mely a kifáradás következtében nem tudott ellenállni a korának. Veregueny emmeszesedésből származó szivbaja volt, amelyet meg súlyosított az ezek mellett kifejlődött vese bántalom. Orvosa, Tisch dr. már rég megállapította, hogy ezek a szervi bajok végzetesek lesznek rá nézve. Tanácsára evenként Martenbadba szokott ellátogatni. Néhány évvel ezelőtt kuraja közben udogyulandás lepte meg, amely meg jobban elgyonygította szervezetét.

Mintegy felelve ezelőtt baja redkivüi erővel jelentkezett.

— Taná.noz kell menni — tanácsolta orvosa.

— Nincs rá időm — felelte katonás rövidséggel a beteg — majd ha megcsappan egy kicsit a munkám, akkor felmegyunk Bécsbe.

A becsi utat folyton elölgatta s most is ép úgy dolgozott, mint ezek előtt, amikor betegségé meg nem hatalmasodott el.

— Nem kell annyit dolgozni — mondták a jóbarátjai — ebben a korban, mint te vagy, kimerülni kell magát az embernek.

Neuman Samu a viag legtermészetesebb hangján felelte:

— Hiszen alig dolgozom már. Ez már nem is munka. Én már csak figyelek, nézelek...

Szorosan az artalan „figyelek“-hez tartozott szerinte az is, hogy mag az utóbbi hetekben is reggel hat órakor végigjárja az istállókat megnézni: milyen kondicóban vannak a lovak, szarvasmarhák.

Az utóbbi napokban aztán elhagyta ereje és mégis rászanta magát, hogy foimegy Bécsbe Norden tanár szanatóriumába.

Szombaton, e hónap 6 án utazott fő Bécsben élő testvére, Neuman Ignac és Tisch dr. kíséretében. Bécsbe egészen jó állapotban érkezett és szombaton éjjel uszaket oraig aludzott kísérelivel. Másnap, mikor Norden profszaszor megvizsgálta, kedélyesen elcsavagott a tanárral. Norden konstataálta, hogy Neuman Samut nem lehet többé talpraállítani. A tanár természetesen csak a környezetével közölte a lesújtó véleményt. De a beteg megerezte a vég gyors közeledését és hétfőn ezt a kijelentést tette:

— Tudom, hogy ebből a szanatóriumból nem jutok ki élve. Bécsben halok meg, de Aradon akarok nyugodni.

Kedden és szerdán rendkívül válságosra fordult állapota. Ma hajnalra aztán szenvedéseitől megváltotta a halál.

#### A jó ember.

Emberrársainkat általában szeretjük bizonyos jelzőkkel, egymást megkülönböztető melléknevekkel felruházni. Így keletkeznek aztán a „pedáns ember,” a „szorgalmas teremtes,” a „raffinált lélek,” a „jó ember” és más típusok. Neuman Samu egyénisége a „jó ember” fogalmát fedte. Ha az ugynevezett jó embereket közelebbről vizsgáljuk, nem egyszer meggyőződünk róla, hogy legtöbbször csak a hite van meg, vagy ha csakugyan teljesen jó lelkű férfival találkozunk az életben, annak egyéb olyan karakterbeli fogyatékosai vannak, hogy a jó cselekedetekkel se tudja azokat ellensúlyozni. A jó ember rendszerint pipogya és gondolkodás nélkül engedi át magát a kihasználók élelmes zeregének.

Neuman Samu a jó emberek más csoportjába sorolható. Ez a talpig férfi mindig tudta: hol kell gyakorolni a jótékonyt és hogyan kell magától távol tartani azokat, akik a szeméremzéssel leszámolva akkor is kérnek, amikor — ők adhatnának. Neuman Samu a jó cselekedetekben nem fukarkodott, de csak akkor nyitotta meg erszényét, ha meggyőződött róla, hogy az egének tetsző valódi jótékonyt gyakorol. Akiknek a szavában megbizott, azok nem hívhatták föl a figyelmét elégszer valamely megszorult családra, hogy ő készséggel ne enybitette volna a szenvedők anyagi fájalmát. A jótékony intézmények kiapadatlanságát támogatót vesztettek el benne. A humanus célokat szolgáló alkotások előtt meghajolva készséggel adott segélyt azok számára. Neuman Samu nemes gondolkodását jellemzi a következő ténykedése.

Amikor az *Andrényi Károly* báró nemes adományából fölépült gyermekkorházat Röntgen-apparátussal kellett felszerelni, *Tisch Mór* dr. városi főorvos, aki bizalmasa volt az elhunytak, megemlítette neki, hogy nincs pénz erre a nagyjelentőségű apparátusra. A jólelkű emberbarát egy pillanatnyi gondolkodás után ezt mondta:

— Meg kell rendelni azt a készüléket. Majd én kifizetem az árát.

Másnap fölvitte a felszerelésért járó háromezer koronát *Varjassy* polgármesternek és a szavak kíséretében adta át:

— Tessék a Röntgen-apparátusra felhasználni, de csak egy kikötés mellett.

— Mi legyen az? — kérdezte csodálkozva a polgármester.

— Az, hogy az adományom ne kerüljön bele a lapokba.

— Ez a kijelentése karakterizálja az egész férfit: zajtalanul, föltűnés nélkül dolgozni, segíyezni az arra szorultakat, titokban.

Kedves témája volt az Aradon oly régen vajudó fertőző kórház-kérdésének megoldása is. Anélkül, hogy néhány bizalmasát kivéve, bárki is tudta volna, buszgalommal fáradozott a fertőző kórháznak, ennek a korszakos intézménynek megteremtésén. Az óriási energiát fölemésztő napi munkáján kívül állandóan figyelte az elhagyottakat és készséggel segített rajtuk.

— Örülök, ha segíyezhetek — mondta egy-egy nyomorgó családfőnek — a magának is szívesen adok, de csak úgy, ha nem mondja el senkinek.

Ez egyébként nemesak Neuman Samunak volt kiváló tulajdonsága, hanem általános jellemvonása az egész Neuman-családnak, amely a föltűnés elkerülésével gyakorolja a nemes jótékonyt.

Marienbadban való tartózkodása alatt megtörtént vele a következő eset: A szomszédos Karlsbadban tartózkodott ugyanekkor a gyár egyik régi hivatalnok, akit egy kis baleset ért: a fürdőn ellopták a nyaralási költségét: 800 koronát. Neuman Samu, aki betegen fektett Marienbadban, hamar tudomást vett a lopásról és átízent a tisztviselőnek, hogy látogassa meg. A hivatalnok átment és természetesen főnöke egészségi állapota iránt érdeklődött.

— Én csak megvagyok valahogy, de maga rosszabbul van. Hallom, hogy ellopták a nyaralási költségét.

A hivatalnok zavartan felelte:

— Nem tagadom, a szállodában...

— Menjen a szekrényemhez — mondta Neuman Samu — vegyen ki belőle 800 koronát és máskor jobban vigyázzon a pénzére.

#### Kedélyes órák.

Arról a férfuról, aki egész életét a komoly munkának szentelte, nem sok vidám színt tud fölmutatni a krónikáiról. A kereskedelem és az ipar csodás szeretete adott tartalmat az ő életének. Habár a gondviselés bőven ellátta mindama javakkal, amelyek segítségével az élet vidámságait csaknem a tékozlásig kimerítheti, ez a csodálatos ember szinte kerülte az üres fizikai gyönyörűségeket. A szórakozásai bámulatosan, csaknem caivul egyszerűek voltak.

Vasárnap délutáni mulatságai az utóbbi években abban merültek ki, hogy unokaöccsének, Neuman Alfrédnek gyermekeit kivittte a gyárba és ott elátszadozott velük. Nyáron, az aratás idején kiment velük a szalmáskertbe és a szalmabuokák között élvezte a bájos apróságok ártatlan hancurozásait.

Az alsósjátékaik keretében élvezte talán élete legvidámabb óráit. Ugyanis szenvedélyesen szerette az alsós kártyajátékot. A szerencsejátékot megvetette.

— Az alsóst azért szeretem — hangoztatta nem egyszer — mert ahhoz a szerencsének majdnem semmi köze sincs. Itt a számítás, az ész dönti el a sikert.

Nevezetesek voltak azok a kártyapartijai amelyeket minden kedden este *Rámer István* gáji rendőrkapitány, *Szikra Lénárd* gáji piébános és *Nagy János* ottani iskolaigazgató társaságában lejátszott. Hagyományos szokás a Neuman-cégnél, hogy a főnök a gáji intelligencia képviselőit minden kedden vacsorára meghívja. Ezt a cég megalapítója, Neuman Ede honosította meg és ezt a patriarehális szokást Neuman Samu is törvényként tisztelte.

Az említett urak társaságában költötte el vacsoráját minden kedden este. Ezek amolyan kedélyes családi vacsorák voltak, amelyeken természetesen a házigazda nem tért el napi szokásaitól. Például még a vendégei kedvéért se ivott bort a vacsorához. Ezeknek a kis lakomáknak a fűszere azonban az volt, ami — utána következett: az alsós. A kártya szolid alapon folyt: minden öt poen egy krajcár. A legnagyobb veszteség peraza így nem lehetett több egy-két koronánál. Bámulatos éberséget tanusított ezekben az ártatlan kártyapartikban. A világot se lehetett belevinni, hogy az ujabban divatos pikkoló figurával játszik az alsóst; ez tudvalevőleg abból áll, hogy nem szabad csak egy ütést csinálni.

— Ebben nem lehet kiszámítani semmit, ez tisztára a szerencsétől függ, én pedig a szerencsejátékot gyűlölöm. Csak azt játszom, amiben számítani, spekulálni lehet, — mondta.

Ha aztán valamelyik partnere elhibázott egy ütést, irgalmatlanul megdorgálta, mint amikor a cég praktikánsa hibáz rá valamire. Hiába

vigyázott azonban, soha se uszta meg a kedd. alsósokat veszteség nélkül.

#### Végrendelet. — Temetés.

A Neuman család az elhunyt cégfőnök végtelességére vonatkozó intézkedések előtt azt akarta megállapítani, vajjon maradt-e írásos végakarata Neuman Samunak, amelyben a temetésről tesz említést. Egész nap kutatták a végrendeletet, amely a temetésre vonatkozó óhaját tartalmazná, de a fontos okmányt nem találták. Neuman Samu legbizalmasabbjai előtt se tett említést a végrendeletéről, így aztán se Aradon, se Bécsben nem tudták megállapítani, hogy készített-e végrendeletet.

A család az elhunytak nemrég tett kijelentése alapján intézkedett, hogy a holttestet Aradra szállítsák. Szombaton reggel 6 órakor teszik vonatra a holttestet, amely vasárnap reggel érkezik meg és vasárnap délelőtt tizenegy órakor temetik el a gyári épületben levő lakásról.

A hagyatékot ugyan még nem rendezik, azonban már tudomásra jutott, hogy Neuman Samu másfél millió koronára biztosította magát a Generáli biztosító társaságnál és a biztosítási idő csak tíz esztendő múlva telne le.

## A katolikus bank vezérigazgatója.

— Kugler Albert nyilatkozata. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 12.

Megirtuk, hogy a nagy katolikus bank vezérigazgatójává *Kugler Albert* szegedi takarékpénztári igazgató volt aradi banktisztviselőt emlegetik. Ezt a hírt alábbi értesüléseink megerősítik.

A katolikus főpapok és főurak nagy agitációval készülnek, hogy a Hungária banknak minél nagyobb legyen a részvénytőkéje. Ebben a bankban fogják elhelyezni a kegyes alapítványi pénzeket, hogy minden előzetes mosakodás ellenére is kétségtelen, hogy az új bank felekezeti jellegű lesz és a kormány által tervezett Altruista bankkal akarja felvenni a versenyt.

*Gerliczy Ferenc* báró hír szerint kijelentette, hogyha *Kugler Albert* lesz a bank vezérigazgatója, ő maga egy millió korona értékű részvényt jegyez. *Kugler* természetesen átvizsgálja majd magával a Hungária bank érdekeltségébe komitenseit, üzletheit, a legtekintélyesebb délvidéki gazdákat. Azonkívül teljesen bírja *Glattfelder Gyula* esanádi püspök hajlandóságát és a fiatal főpap barátja kedvéért szintén hajlandó háromnegyedmillió koronáig érdekeltséget vállalni a Hungária banknál.

*Kugler* így nyilatkozott az ő meghívásáról:

— Természetesen nincs kizárva, hogy a vezérigazgatói állást elfogadom, de ez részben attól is függ, hogy szegedi érdekeltségemet kellő keretbe tudom-e helyezni. Ami azt illeti, hogy *Gerliczy Ferenc* báró ajánlatára tárgyaljak velem, vagy hogy *Gerliczy* bárónak bármilyen része volna a Hungária-bank megalakításában, minden alapot nélkülöző koholmány. A báró ur tudtommal, nem hogy egy milliót, hanem egy fillért sem fektet a Hungária-bankba, amelynek alapítási mozgalmától teljesen távol áll. Ha értesült a bankalapítási mozgalmáról, bizonyára ő is meg fogja cáfolni a róla terjesztett hírt. Ugyancsak valótlan az a kombináció is, mintha akár *Tisza István* gróf, akár *Glattfelder Gyula* dr. esanádi püspök az én kedvemért

bármilyen összeget is fektethének a bankalapításba. Erről egy pillanatra sem volt szó és kérem önöket, írják meg, hogy a vezérigazgatói állás körüli tárgyalásaim kizárólag a bankalapítók kezdeményezésére folytak. Zichy Géza gróffal tárgyaltam, de a kombináció, ismétlem, korai, annál is inkább, mert hiszen az új bank csak májusban alakul meg és addig még sok minden történhetik a bankigazgatás körül.

Kérdést intéztek a hirre vonatkozólag Glattfelder Gyula dr. nak, a csanádi egyházmegye püspökének titkárához, Pacha Ágoston dr. oldalkanonokhoz is, aki ezt a kijelentést tette:

— Öméltósága egy szóval sem tett említést arról, hogy részt óhajtsa venni a Hungária bank alapításában. Nem is hiszem, hogy ez a hír megfelelné a valóságnak, mert ha tárgyi alapja volna, bizonyára tudnék róla. Természetes, hogy így önként elcsúsz a kombináció is, mintha a püspök ur öméltósága bárkinék kedvéért, vagy érdekében részvényeket jegyezne. Kugler segedi bankigazgató tudtommal nem is fordult ilyen kérelemmel a csanádi püspökhöz és az alapítók sem szölitették fel eddig részvények jegyzésére.

## Megnyilt a korcsolyapálya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

A korcsolyázók a világ legönzőbb emberei. Azt kívánják, hogy tartós és erős legyen a hideg. Abszolút nem gondolnak arra, hogy egy öl fa ára 40 korona, arra, hogy vannak egy-hetten, a kiknek nincs meg ez a negyven koronájuk: a fontos egyedül a jég.

Biztosan a korcsolyázók imádkozták ránk az enyhének induló télben ezt a hideget. A korcsolyázók, kik a Meteorológiai Intézetnél is lelkiismeretesebben vizagálták a szél irányát, akik boldogan feküdtek le aludni egynéhányszor, amikor fagyni kezdett, de annál szomorúbban ébredtek másnap, mikor már zuhogott az eső.

Végre ma megnyilt a jégpálya, s déltől már éles féltöröket vészhettek a „bógnizók“ a tükör-sima, kemény jégbe. Déltől annyian keresték fel a pályát, hogy a korcsolyázók alig győzték munkájukat.

A pályán majdnem kizárólag csak fiatal és egész fiatal emberek korcsolyáznak. Nagyonbízást párosan. Egy egy kipirult arcu leány és egy egy fiatalember, ifju, szíval gimnásista vagy jogász. Egyedül, l'art, pour l'art, magáért a korcsolyázásért csak kevesen korcsolyáznak. Ezek már fanatikusok. Gyönyörű, plasztikus mozgással, könnyedséggel rajzolják be a figurákat a jégbe, de istennek, egyedül...

A műkorcsolyázók részére a pálya közepén jókora hely van elkörítve, de ezt csak az első osztályosok használják. A gimnázium és reál első osztályosai.

Feltűnő sok az egész kisgyerek. A sport általában nagy tért hódított az utóbbi időben, de ugyilátszik a korcsolyázás vezet. Négy-öt éves leánykák, fiúcskák bukdácsolnak nevelőnői vezetés mellett. Kedves esztelenéggel, össze-összegörbülő lábakkal csuszálnak óvatosan a pálya s élén ezek a fiatal korcsolyázók, kik közül ki tudja, még műkorcsolyázó bajnok is lesz valamikor valamelyik.

Még egyet. A legjobb bosztonozók, a tennisz-bajnokok, a saurok „szellemesei“ közül egynehányan szomorúan álltak a parton. Elhagyatva, egyedül, mint outsiderok. Hiába, korcsolyázni is kell tudni és a korcsolyapálya nem áll semmi tekintetben hátrább, mint a tánciskola, vagy a tennisz-pálya.

Egyébként a korcsolyázók: Bak Sándorré, Bárfi Sándorné, Butó Ilonka, Bugdán Emmi,

Büchler nővérek, Cserépy nővérek, Darvas Susu, Freud Irma, Glück Ilonka és Bözsike, Hecker Eszti és Gizike, Kamler Mici és Ilonka, Klényi nővérek, Kiss Ilka, Klein Ety, Kohlmann Leona, Kövér nővérek, Hönigess századosné, Künzler Irén, Kürt Józsefné, Lengyel Boriska, Maresch Matild, Meistrovich nővérek, Marády Erzsébet, Nemess Gézné, Pichler Anici, Persa Margit, Tóti és Ioi, Reiner nővérek, Roth Mariška, Szél Eci, Schmidt Rózi, Szűcs Jolán, Singer Vilma, Török Sári, Vajda nővérek, Vertán Sári, Wolf Gusztávné és még számosan este fél nyolc óráig élvezték a friss örömeiket.

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

### A színházi műsor:

Szombat: Nincs tovább, vigjáték. Bemutató-előadás. A) bérlet.

\* Szamosy. Környei és Dienzl hangversenye. Rövid, de művészi értékű hangversenyben volt ma este részünk. Az Operaház két illusztris tagja, Szamosy Elza és Környei Béla vendégszerepelt Dienzl Oszkár kíséretében a színházban. Műsoruk distingvált de szokatlanul szűkebb volt. Puccini, Verdi és Wagner műveiből kaptunk izelítőt, mert rövidebbre szabott koncertre alig emlékszünk. Nyolctól kilencig, félórás szünet, két zongora-szám, majd Szamosy és Környey szereplésére tizenhat perc. De amit ezen rövid idő alatt nyújtottak, az szép volt, lelkesítő volt és kevés volt. Különösen Környeynek volt hatalmas sikere a Lohengriából énekelte Grál legendával. A közönség mérsékelt érdeklődést tanúsított a mai koncert iránt és ez a közöny feleslegessé teszi a színházban tartandó hangversenyeket, különösen ha azok a maihoz hasonló szegényes keretben mozognak. H. G.

\* Nincs tovább. Holnap este mutatja be a színházulat Földes Inre legújabb színművét, a Nincs továbbot. A darab a Vígyszínházban került színre és bemutatóján nagy sikert aratott. Ez a siker a holnapi premieren valószínűleg megismétlődik Aradon. A színházulat kiváló gondallal készítette elő a drámát és nagy súlyt helyezett a darab stíluszerű beállítására. A színmű eseménye tudvalevőleg a bakk szennvedély körül forog. A színműben fellépnek: Kesztlerné, Kesztler, Dalli, Beregi dr., Polgár, Győző, Vass, Várnay, Csáky, Cséh, Herold. A darabot Kesztler Ede rendezi.

\* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Lehár rég nem játszott Cigányszerelem operettjét játsza a színházulat. A darabban fellép az egész operett együttes. Vasárnap este a Nincs tovább kerül színre másodszor.

\* Herczeg Ferenc ciklus. A jövő héten a színházulat Herczeg Ferenc három legjobb színdarabját adja elő. Színre kerül kedden a Bizanc történelmi tragédia, szerdán a Gyurkovits leányok és csüörtökön a ciklus befejezéséül a Három testőr című vigjáték. A ciklusos előadásokon valószínűleg jelen lesz Herczeg Ferenc is.

\* Dohnanyi-hangverseny a színházban. A világhírű magyar zongoraművész a jövő héten pénteken tartja hangversenyét az aradi színházban.

\* Zouza táncosnő tragédiája. (Szenzációs bemutató az Apollóban.) Alig néhány nappal ezelőtt debütált óriási siker mellett az Apolló színpadán Polaire kisasszony a nagy Asta Nielsen mentő riválisa s holnap újabb fenomenális szerepében mutatkozik be az aradi közönségnek. Zouza a címe a drámanak, amelynek fő nő szerepét játsza Polaire kisasszony. A kétfelvonásos tragédia a legmodernebb eszközökkel dolgozik, hogy izgalmas megrápp jeleneteivel lekösse a közönség figyelmét; egy aviatikus és egy táncosnő szerelmi tragédiáját tárja a nék. Kraf aviatikusba szerelmes lesz Zouza kubai

táncosnő, aki mindenhová követi az aviatikust. Georg az aviatikus titkára mindent elkövet, hogy Krafot megszabadítsa a leánytól, ocellal sikerül is célját elérnie. Kraf időközben szerelmes lesz Goldmár impresszárió feleségébe s a flirtből benső szerelmi viszony lesz. Zouza amikor megtudja szerelmese hűtlenségét, bosszút esküszik. Felbérli Georgot, hogy rontsa el a repülőgépet, amelyen Kraft és Goldmárné másnap felszállnak. Amikor másnap a felszállás megtörténik, Zouza megretten tettétől s öngyilkos lesz. Kraft azonban nem pusztul el, egy véletlen megmenti életét. A gyönyörű izgalmas részleteiben gazdag drámát szombaton mutatja be az Apolló. 177

\* A kémnő. (Asta Nielsen az Urániában.) Ma kétségkívül Asta Nielsen a legnagyobb kinematográf művész, aki egymaga képes lenne előadói művészetével ellátni a világ összes moziműsorát, ahány szerep, annyiszor más a nagy művész, de talán egyetlen eddigi szerepében sem volt olyan nagy, olyan lebilincselő, mint A kémnő, vagy másképp az áruló Jorunájában. Senki nálánál jobban és illuziót keltőbben nem tudja eljátszani a posztikus szerelmes leányt, majd a démoi bosszualó szerepében senki félelmetesebb nem tud lenni Asta Nielsennél. Ebben a szerepben a virágokkal kedveskedő szerelmes leányból megdöbbentő gyorsasággal lesz bosszualó árulóné, aki maga hozza halálát veszőjelet imádottjára, aztán haláltmegvető bátorsággal száguld a mentőcsapat élén, hogy jóvátégye elhamarkodott bosszuját. Gyönyörű kép ez, egész lovas századok szerepelnek a hatalmas filmen, melyhez hasonló nagy koncepciójú képet keveset láttunk. Ezen a remek műsoron mutatja be az olasz lovasiskola fenomenális lovaglásait a legutóbbi lovasbravurokat megörökítve.

\* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt“ kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 5757

## MULATSÁGOK.

(=) A katolikus-bál hagyományos fánye és sikere holnap újabbakkal öregbedik. A leleményes és fáradhatatlan rendezőség hatalmas táncos gárdával vonul fel a Fehér Kereszt nagygyógy termébe, hogy a mulatságra elkészült leányseregnek felejtethesse lenné tegyék a farsang legmelegebb hangulatu és kedélyű éjszakáját. De nemcsak a mulatni vágyó leánytábor várja izgalommal a holnapi katolikus bálát, hanem szokatlan és rendkívüli érdeklődés mutatkozik a társadalom minden rétegének előkelőségei körében is. A karzatjegyekre jó részben már megtörténtek az előjegyzések. A belépőjegyeket többek között megváltották Glattfelder Gyula dr. csanádi püspök, Pallavicini gróf és neje (Ujared), Breda Viktor gróf, Wenckheim Frigyes gróf, Wenckheim László gróf, Bánhidly Antal gróf, báró Bobus Lajosné, Fehér Alfréd, a 33 ik gyalogezred tisztikara, Kövér Márton és még számosan. Jegyek holnap, a bál napján, csak a bál központi irodájában (Fehér Kereszt-szálloda) és este a pénztárnál válthatók. A rendezőség ezután is kéri a közönséget, hogy jegyét lehetőleg előre váltssa meg, hogy a felvonulás zavartalan és impozáns legyen.

(=) Az aradi hajós-egylet január 27 én este 9 órakor a Központi szálloda összes termeiben szigoruan zárkörü táncestélyt rendez.

Ansterweil László dr., Arzsoka Vasul, Brasch Aladár dr., Bársony Andor, Brasch Elemér, Boros Részó dr., Brasch Miksa, Berecz Gábor, Crisán György dr., Fenyves Károly, Faragó Alfréd, Flamm Miksa, Fleischmann József, Grabner Károly, Goldzieher Albert dr., Gábor Sándor, Gara Armin dr., Glück Andor, Holländer Alfred, Holländer Emil, Herczeg Sándor, Janku Kornél dr., Iványi Béla, Kell József dr., Kell Lajos, Kell Részó, Klényi Zoltán dr., Kovács Gyula, Ländler Ernő, Leopold Frigyes, Mannheim Aladár dr., Messer Károly dr., Molnár László, Miklós Emil dr., Reisinger Ferenc dr., Rács Sándor dr., Roth Frigyes, Schreyer Viktor, Schuster Odón dr., Singer József dr., Szeifert Ferenc, Singer Jenő dr., Singer Lajos dr., Sagár Károly, Stauer Bodog, Steiner János, Stauer János, Stern Béla, Török Káman, Vörös László dr., Vass Sándor, Vadas Armand dr., Weiss Hugó, Zinner Károly.



(=) Kisiparosok táncestje. Az aradi kisiparosok egyesülete január 28 án, vasárnap este 8 órakor a Közponi-szállodában hangversennyel és kabaréval egybekötött zártkörű táncestét rendez, melynek tiszta jövedelmét saját könyvtára javára, ipari szakkönyvek beszerzésére fordítja.

## Öngyilkos a Nyugat igazgatója.

— Egy idegbeteg ember halála. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 12.

Ma délelőtt tizenegy órakor öngyilkos lett Magyar Mór, a Nyugat irodalmi és nyomdai részvénytársaság igazgatója. A nyomdai körökben ismert szakember halántékon lőtte magát Ferenc körút 22. számú lakásán. Életveszélyes sebével a Szent István-kórházba vitték a mentők délután és ott este meghalt. Magyar Mór hetek óta készült végzetes tetteire. Készült rá és hihetetlen idegizgalmak között valósággal trenirozta magát, hogy a tragikus pillanatban mint férfi álljon szembe a halállal. Magyar Mór egyedülálló ember volt. Agglegény. Mindig volt benne valami fájdalmas elkeseredettség, ezenfelül rendkívül ideges volt, komoly és bánatos neuraszténias. Évek óta kezelték; a szabadságidejét rendszeren külföldi szanatóriumokban töltötte.

Tizennyolc éven át a Révai testvérek irodalmi részvénytársaság tisztviselője volt. Rokonságban állott Révaiékkal, akik igen megbecsülték munkáját. Aligazgató, majd cégvezető-igazgató lett. A múlt év júliusában, amikor a modern írók folyóirata, a Nyugat részvénytársasággá alakult, Magyar Mór nyerték meg a vállalat vezérigazgatójának. Nagy ambícióval fogott munkához. Szerette a mester-ségét, valami uri passzióval ülte: szép és díszes könyveket kihalozni, írókkal és irodalommal bajlódni. Szegény Magyar Mór ügylész keserűen csalódott. Békés, biztos és nyugodt pozíciójából egészen új környezetbe ragadta a Nyugat a saját pénzét, megtakarított ezreseit az új részvénytársaságba fektette. És az üzlet nem ment úgy, ahogyan ő gondolta, vagy akarta. Emiatt állandó izgalomban élt. Nem titkolta, akit bizalmára méltatott, annak nyíltan panaszolta:

— Nem megy minden olyan rendben, mint én akarnám. Megőrülök ebbe a bizonytalanságba és összevisszaságba. Más üzletvez voltam szokva, ezt nem bírom el.

Új állásában is nagy buzgalommal dolgozott, de erejét utóbb lankasztotta egyre elhatalmasodó idegbaja. Sokat szenvedett a környezete a nyomdában, sőt még otthon a takarítónője is észreverte rajta a nagy változást. Az utolsó hónapokban több orvos is gyógyította, az ősz elején volt Abbáziában s itthon is kezelte magát fürdőkkel, hideg borogatással, de nem lett jobban. Feltették nagyon, de hogy a végsőre is képes, nem hitték róla. Egészen normális életet élt. Tegnap is korán tért haza. Az éjszakát nyugtalanul töltötte s ma reggel panaszkodott a takarítónőnek, hogy rosszul érzi magát. Együttal meghagyta neki, hogy telefonozzon be a céghez, mondja meg, hogy ő délfelé megy be. Együttal néhány utasítást is küldött telefonon.

A takarítónő elintézte a dolgot. A mikor följött a lakásba és benyitott a szobába, Magyar Mór alétlan taláta az ágyban, kezében a revolverrel. A jobb halántékából patakzott a vér.

Elhívták a mentőket, a kik bevitték a Szent István kórházba, ahol rövid szenvedés után délután fél 4 órakor meghalt. A golyó az agyát roncsolta szét.

Körülbelül egy órával ezután drámai jelenet játszódott le a lakásban. Megszólt a vilámos csengő és egy nyulánk termetű, barna asszony lépett be és zokogástól fuldokolva kérdezte:

— Hol van? Mi történt?

És rohant az előszobából a lakásba vezető üvegajtó felé. A takarítónő nem birt vele.

— Látni akarom! — mondotta az asszony.

A mikor látta, hogy az ajtó be van zárva, bezuzta öklével az üvegablakot és úgy akart bemenni.

Csak akkor ment el, a mikor megtudta, hogy az életunt ember a Szent István-kórházban van. Nyomban rohant oda.

A szerencsétlen Magyar Mór ismert ember volt a budapesti üzleti világban. Egy testvére orvos, a másik könyvkereskedő itt a fővárosban. Nem hagyott hátra egy sor irást sem, a melyben megmagyarázná végzetes tetteit. Az öngyilkosság igazi okát csak találgatják. Sejtik, hogy a Nyugatonál, vagy más vállalkozásánál érték veszteségek, de az is lehet, hogy a barna asszonnyal van összefüggésben az öngyilkosság.

## A német képviselő választások.

— 52 megválasztott, 56 pótválasztásba került szociálista-jelölt. —

Távirati tudósítás.

Berlin, január 12.

Az európaszerte is rendkívüli érdeklődéssel várt birodalomgyűlési választások ma megkezdődtek. Az egységes német birodalom megszületése óta tizenharmadszor lépnek ezuttal a választópolgárok az urnák elé, a háromszázkilenevenhét mandátumért csaknem négyszer annyi jelölt küzd. A küzdelem rendkívül hevesnek indult. Tekintettel arra, hogy rendkívül nagyfontosságú kérdésről van szó. Arról, vajon továbbra is a kapitalista kisebbség maradjon föltétlenül uralmon a borzalmas drágaságtól sújtott és tönkretett milliókkal szemben. A vad-vámos politikába kapaszkodó uralkodó osztályok, agráriusok és más kapitalisták elkeseredett csatája ez a szociáldemokráciával, amely a tömegek számára igazságos kormányzást, emberséges, progresszív adózást és a kiszípolozás minden egyéb módjainak és eszközeinek a megsemmisítését követeli. Ilyen körülmények között a kormány és a hatóságok óriási előkészületeket tettek. A Berliner Tageblatt értesülése szerint a kaszárnyákban egész nap készenlétben állanak egyes csapatok, hogy mihelyt Berlinben zavargások támadnak, rögtön kivonulhassanak. Készenlétben van a testőrlovasság és néhány ágyúüteg is.

A királyi palota előtt külön intézkedéseket tettek, hogy megvédjék a zavargások ellen. A nagy lapokat eltiltották attól, hogy szerkesztőségeik előtt fénycsórókkal hirdessék ki az eredményeket, amelyeket ennek következtében rendkívüli kiadásokban és a nagyobb mozgósíthatóságban közlik majd a közönséggel. Az első délelőtti órákban a nagy hideg miatt még kevés a mozgalom a választóhelyiségek előtt. Egész csapat női kortes buzgólkodik a kerületekben a szabadalvú érdekekben. A szociáldemokraták nagy reménységgel vannak, hogy kiküszöböljék a legutóbbi választáson szenvedett csorbát, mert a pótválasztásokon azóta mindig ők győztek.

A nagy agitációhoz arányitva az utca képe alig változott meg. Az utcák csomópontjain és a nyolcszázharmincnégy berlini választóhelyiség előtt nyomtatványokat osztogattak. Délig a választóhelyiségekben, mint rendszeren,

gyöngye volt az érdeklődés. A választás a megszokott módon történik, a hogyan annak idejében Bülow herceg elrendelte. A választó fügönnyel elzárt cellában szavazó-céduláját borítékba teszi, amelyen rajta van az eljáráság pecsétje és ezt a szavazólapot átadja egy választási tisztviselőnek, aki beledobja az urnába.

Úton-utfélen járnak-kelnek az egyes pártok kortesei, akiknek feladata a dermesztő hidegben nem nagyon irigylésre méltó. Délig egyetlen rendzavarást sem jelentettek és a munkás-városrészekben is nyugalom van. A szociálista-párt korteseit figyelmeztette, hogy mindenütt gondoskodjanak a rend fentartásáról s a legesekélyebb tüntetéstől is tartózkodjanak. Ezt az utasítást száz választógyűlésen adták meg s tegnap este is negyvenkét gyűlésen újra figyelmeztették a párhíveket, hogy ne ragadtassák el magukat.

A miniszterek a Jaegerstrasszeben lévő választó-helyiségben szavaztak, mert a legtöbb minisztérium ezen a környéken van. Itt jelent meg Serlomer földművelésügyi miniszter is, aki mint legelső gyakorolta választójogát.

Tegnap este a választókerületekben nagygyűlések voltak s a szociáldemokraták még a siketnémákat is külön gyűlésre hívták össze.

Éjjel érkezett táviratok a következőkben számolnak be az eddigi eredményekről:

A választások legnagyobb része, tekintve, hogy a kerületeknek több mint felében pótválasztások lesznek, eddig még ismeretlen, de már az eddigi eredményekből is látható, hogy a szociálisták legalább is 80 mandátummal fognak bevonulni az új Reichstagba. Berlinben este 9 óra felé már ismerték a berlini eredményt. Hat kerület közül ötben óriási többséggel a szociálista jelölteket újból megválasztották. Az első kerületben, amely évtizedek óta a szabadalvú pártnak egyik fővárosa volt, valószínűleg szintén a szociálista jelölt fog győzni, amennyiben azzal a szabadalvú képviselővel, aki a kerületet évtizedeken át képviselte, pótválasztásba került a szociálista-jelölt.

Éjjel fél 12 órakor negyvennyolc szociálista képviselő volt már megválasztva, akik négy új kerületet hódítottak el a polgári pártoktól, azonkívül erre az időre megválasztottak 26 centrumpartit és 2 konzervatívot.

Éjféltkor az eredmény a következő: Megválasztottak 52 szociálista képviselőt, akik eddig tíz kerületet hódítottak el a többi pártoktól, többek közt a boroszói első kerületet is, ahol Bernstein Edét választották meg, a szociálisták egyik legképzettebb tagját, aki a múlt választások alkalmával megbukott. Azonkívül megválasztottak 28 centrumpartit, 3 konzervatív, 2 birodalmi partit, 1 nemzeti szabadalvú partit, 1 antiszemita, 3 lengyel, 1 elsassi és egy pártönkivüli képviselőt. Éjféltkor tehát a szabadalvú pártnak még csak egy jelöltje volt megválasztva.

Fél egy órakor az arány az egyes pártok között a következő: 52 szociálista, 84 centrumpartit, 10 konzervatív, 2 birodalmi partit, 1 nemzeti liberális, 2 gazdasági egyesületi, 1 antiszemita, 3 lengyel és 2 pártönkivüli. Pótválasztásra kerülnek a szociálisták 56 kerületben, a konzervatívok 21 kerületben, a centrumpartiak 16 kerületben, a nemzeti szabadalvúak 30 kerületben és a szabadalvú néppártiak 29 kerületben.

A választás eredménye súlyos veszteséget jelent a szabadalvú néppártnak, a konzervatívok és centrumpartibeliek eddig ugyiszólván megtartották kerületeik számát s csupán csak a konzervatívok fognak 3-4 kerületet veszíteni, míg a szociálista mandátumok száma (eddig 52 volt) körülbelül harminccal szaporodtak.

## HIREK.

## A román költő afférje.

— Becsületbiróság Goga Oktavián ellen. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 12.

A magyarországi románok között éles vita keletkezett az utóbbi időben. A viszálykodás talán az aradi Tribuna és Romanul lapok polemikájából fejlődött ki, de a harc legújabb fázisát Vajda Sándor a román nemzetiségi képviselő és Goga Oktavián, az ismert román költő között folyik. Vajda ugyanis azzal vádolta meg Goga Oktaviánt, hogy a románok érdekei ellen alkudozott magyar kormányferfiakkal. A viszálykodásba Gogának most esedékes — izgatás miatt kirótt — büntetését is belevonták.

Egyes lapok ugyanis abból a körülményből, hogy Goga Oktavián, akinek tegnap kellett volna Szegedre bevonulnia, hogy büntetését megkezdje, nem jelent meg a fogházban, azt a következtetést vonják le, hogy Goga Oktavián felkínálkozott a kormánynak és tárgyalásokat folytat vele, hogy politikai szolgálatok fejében elengedjék büntetését. A Budapesti Tudósítót illetékes helyen felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a következtetés és a további kommentár: *koholmány*.

A kínos ügyről különben a Keleti Értesítő ezeket jelenti: Vajda Sándor és Goga Oktavián között támadt affér mind nagyobb és nagyobb hullámokat vet a román közvéleményben. Vajda tudvalevőleg azzal vádolja Gogát, hogy felkínálkozott a magyar kormánynak azzal állván elő, hogy a komiteen elvesztette népszerűségét, mert elavult elveket hirdet. Goga elfogadta a Vajda által felajánlott becsületbiróságot és a maga részéről Borcia Lucian drt és Vasazlan Oktaviánt bízta meg, hogy utazzanak Brassóba, ahol találkoztak Vajda megbízottjaival. Vajda Sándor Vecserde Miklós brassói bankigazgatót és Venter János brassói ügyvédet bízta meg. A szűri Barcián Janost választotta elnökvé és január 9-én tartotta első ülését Brassóban. Erről a tanácskozásról nyilatkozatot is adtak ki, amelyben megállapítják, hogy Vajda Sándor képviselő által rendelkezésükre bocsátott adatok teljesen fedik Vajda információinak hitelességét, de ezekből az adatokból nem világlik ki Goga bűnössége. A becsületbiróság ennél fogva elmarasztalta, hogy folytatja a vizsgálatot kimerítő információ gyűjtése végett, hogy végleges határozatot hozhasson. E határozat folytán Goga és a becsületbiróságba Goga által jelölt tagok Budapesten időznek. Goga Oktavián jelentkezett az igazságügyminiszternél és ezen ügyére való tekintettel 14 napi halasztást kért büntetésének megkezdésére, amit a miniszter megengedett.

Goga különben az aradi Tribunában nyilatkozatot tett közzé, melyben kijelenti, hogy amennyiben bebizonyosodnék, hogy a komité hata mögött tárgyalásokat folytatott volna, összes viselt állásáról lemond és elhagyja hazáját.

— Eitel Frigyes automobil kalandja. Berlinből jelentik: Eitel Frigyes herceget éjjel tizenegy órakor Berlinből Potsdamba menet automobil-baleset érte. A herceg automobilja összefutkozott egy automobil-bérkocsival. A hercegnek semmi baja sem lett, de kísérője, Schwinitz gróf hadnagy az összetört ablak szilánkjaitól megsérült.

— Poincaré az új francia kormányelnök? Párisból jelentik: Bourgeois környezetében bizonyosra vették, hogy a kabinetalakítást nem fogja elvállalni, mert az orvosok minden megérőltetést megtiltottak neki. Ebben az esetben lehetséges, hogy Fallières elnök Delcassére fogja bízni a kormányalakítást, aki barátainak nézete szerint vállalkozni fog. — Miután Bourgeois csakugyan kitért a kabinetalakítás elől, az elnök Delcassét bízta meg. Delcassé azonban az esti órákban értesítette Fallières elnököt, hogy nem fogadja el a megbízatást és Poincarét ajánlja. Fallières magához kérte Poincarét, aki holnap fogja a választ megadni.

— Meglopott aradi mérnök. Magyaránny lopás történt a nappokban egy fővárosi szanatóriumban. Darvas Lajos aradi mérnöktől, ki már hetek óta kezelte magát a szanatóriumban, kedden éjjel ellopták tárcáját. A tárcában a rendőrségnek tett feljelentés szerint 1340 korona készpénz volt és hét darab, összesen 29.000 koronáról kiállított váltóblanketta, melyeken Darvas és neje szerepeltek. A feljelentést a szanatórium igazgatója tette, mely a mérnök kárát természetesen megtérítette. A kár tulajdonképpen csak 1340 korona, mert a váltók megsemmisítése iránt azonnal megindították az eljárást s így azok nem képeznek többé értéket. A tolvajra még eddig nem akadtak rá. A szanatórium nevét a rendőrségi sajtóiroda titokban tartja.

— Megfagyott elmebeteg. Manes János pernyefalvi lakos a múlt éjjel a Pernyefaiva és Soborsin közti országúton megfagyott. Manes csendes elmebeteg volt, kit otthon ápoltak. A múlt éjjel elszökött hazulról és kabát, kalap nélkül sétálgatott az országúton. Mire a csendőrok ráakadtak, már halva volt.

— Ha a városi pénztárban sok az adó. Szegedről jelentik: Abranovits Ede szegedi városi adópénztárost ma betegség címén hosszabb időre szabadságolták. Az esetnek érdekes kulisszatitkai vannak. Az adópénztárt rövid időn belül háromszor vizsgálták felül és a vizsgálóbizottság mindig néhány száz korona többletet talált a pénztárban. Megállapították, hogy a többlet úgy folyt be, hogy az adózó polgárokkal több adót fizettettek be jogtalanul, mint amennyit azok kötelesek lettek volna befizetni.

— Kormányválság Törökországban. Konstantinápolyból jelentik: A kamara tegnap folytatta az alkotmány 85. szakaszának tárgyalását. Hasszán altán képviselő beszéde alatt, aki a kormányt támadta, Sabri Hodzsa ellenzéki képviselő ezt kiáltotta közbe:

— Az új-török bizottság és az új-török párt egy banda!

Babanzade új-török képviselő Sabrit hitvány fickónak nevezte. Nagy láрма tört ki erre. Több képviselő fenyegetőzve fölugrált helyéről. Az elnöknek csak nehezen sikerült a rendet helyreállítani. Az ülés hátralévő része nyugodtan folyt le. Egy ellenzéki szónok kijelentette, hogy az ellenzék nem törtet tárcák után és még új-török minisztériumot is elfogadna semleges nagyvezirrel. Miután a karzati nézőközönség tapsolt e kijelentésnek, az elnök a karzat kiürítésével fenyegetőzött.

A nagyvezér kijelentette a komité vezérének, hogy minden bizonnyal be fogja adni lemondását. Meguntam, mondta a nagyvezér, hogy folytonosan csak stróman legyek. Mihelyt a sejk-ül-izlám megérkezik, le fogok mondani állásomról.

— Befagyott a Tisza. Csongrádról táviratozzák: Nehény nap óta erősen zajlik a jég és ma virradóra annyira fagyra állott az idő, hogy a Tisza jége megállott.

— Hirtelen halál. Eisels Jánosné, ki tegnap hirtelen meghalt, anélkül, hogy a halál okát külsőleg meg lehetett volna állapítani, ma a törvényszéki orvosok felboncolták. A boncolás megállapította, hogy Eiselné szerve szívbajban szenvedett s halálát szívbénulás okozta.

— Méreg a teában. Lőcséről jelentik: A Lőcsén állomásozó 85. gyalogezred több legénye — mint nekünk jelentik — szerdán este teázott s közben egy máramarosi legény összeesett, meghalt. A boncolás mérgezést állapított meg. Szigorú vizsgálatot indítottak.

— Eltűnt 32 000 korona és eltűnt károsult. Budapestről jelentik: Grünfeld József bacstopolyai tonkerekedő tegnap egy ámulatolt éjszaka után a Réni-szállóban lévő irodáján észrevette, hogy 82 000 koronája eltűnt. A rendőrség a feljelentést tett, amelyben elmondta, hogy vasoszinűleg az éjszakai leányok közül valaki lopta el tőle a pénzt. A rendőrség megindította a nyomozást, amelynek során a feljelentést gyanusnak találta. Grünfeld ugyanis már délelőtt tizenegykor észrevette, hogy eltűnt a pénze, de nem tett nyomban feljelentést, hanem előbb átment Budára, ott délután öt óráig ivott és csak azután sietett a rendőrségre, hogy bejelentse a kárát. A rendőrségre most újra beakarják idézni, azonban nem taálták senol. A szállóból elköltözött a bátyjához, Grünfeld Samu dohányüzemészhez, aki a Wesselényi-utca 17. szám alatt lakik, de innen is eltávozott és azóta nyoma veszett. Ebből arra következtetnek, hogy vagy hamis feljelentést tett, vagy valami baleset érte. A rendőrség nyomozza.

— A debreceni „Fekete kéz.” Debrecenből jelentik: Nagy riadalmat okoztak egy időben a városban azok a levelek, amelyek Fekete kéz aláírással ellátva különböző emberekhez voltak intézve saaroló szándékkal. A rendőrség hasztalanul nyomozott, míg végre kedden délután fordulat állott be a titokzatos ügyben. Megjelent a rendőrség előtt Bankó Károly rovoit multu gyorsfényképész és egy levelet a fött át a rendőrtisztviselőnek, amelyben Szombati István nevű barátja azt írja, hogy lépjen be a Fekete kéz társaságba, amelynek ő a feje. Bankó elmondotta még a rendőrtisztviselőnek, hogy Szombati István Szombati Sándornak, egy gyilkosságban való részvételért fegyházra ítélt embernek a fia. A rendőrség az adott nyom alapján letartóztatta Sombati József főhercegut 67. számú lakásán, aki annyira megzavarodott az elfogatás alkalmával, hogy mindent bevallott.

— A kínai császár detronizálása. Londonból jelentik: Pekingből ma reggel távirat érkezett, amely azt jelenti, hogy a Mandzsu dinasztia lemondása küszöbön áll. Erre vonatkozólag a következő megállapodás történt: Ameddig a kis Pu-Ji császár Kinában tartózkodik, megadják neki mindent a tisztelgetet, amely az idegen fejedelmet megilleti. A pekingi nyári palotát, lemondása után rendelkezésére bocsátják és megfelelő nyugdíjat biztosítanak számára. A hercegeknek és a mandzsu nemeseeknek eddig fizetett nyugdíjat mindaddig nem szüntetik be, míg a nyugdíjazásnak más módját meg nem állapítják, vagy őket más módon nem kártalanítják. A császári sirokat, templomokat államköltségen fenntartják. A hercegek megtartják címeiket és birtukaikat. A madzsuriaikat, mongolokat, monamedánokat, tibetieket, kínaiakat megillető összes jogokban részesítik. A császári ház e feltételeket elfogadta.

— Panik egy amerikai tőzsdén. Chicagóból jelentik: A chicagói tőzsdén volt tegnap nagy pánik és pedig tűz miatt, amely egy szomszédos lifthelyiségben támadt. Óriási volt a rémület, az emberek az egő házból kirohantak az utcára, de aztán, mint egy mai távirat jelenti, nyugodtan visszatértek és folytatták az üzletet, amikor a tűz eloltották.



# !! Hatóságilag engedélyezett végeladás !!

Összes raktáron levő kész **cipőárui-**  
**mat** üzletfelosztás miatt minden elfo-  
gadható árban **kiárúsítom.**

**KLEIN JÓZSEF**  
ARADON, PETŐFI-UTCA.  
Városi és megyei telefon szám 826.

— Halálra ítélt metodista lelkész. Bostonból jelentik: Clarence Richerson bostoni metodista lelkész ciankálival megmérgezte menyasszonyát Axis Lynell, hogy nőül vehesse egy milliomosnak a leányát. Letartóztatása alkalmával tagadta bűnét, de a múlt hét folyamán bevallotta és ennek alapján a bíróság tegnap halálra ítélte. A kivégzés még e héten meg fog történni.

— A mulató parasztleány halála. Makóról jelentik: Földeákon Nagy János kis birtokos 19 éves Sándor nevű fiának nagyobb összegű pénzt adott át, hogy azon ökröket vásároljon. A fiu ahelyet, hogy atyja megbízatását teljesítette volna, a pénzt elmulatta s midőn ezért az apa szemrehányásokkal illette, a szobából kihozott egy pisztolyt és atyja szemelátára föbe lőtte magát.

— Hamis postatakarékkönyv. Temesvárról jelentik: Koch Kristóf temesvári vendéglős átadásra hirdette a vendéglőjét, melyre vásárlóként Kavélius Henrik erzsébetvárosi lakos jelentkezett. Meg is egyeztek a vételárban s Kavélius egy 808 koronáról, a lugosi postatakarék-pénz ár által kiállított betétkönyvecskét adott át előlegképen. Amint Koch föl akarja venni a pénzt, kiderült, hogy Kavélius betéte mindössze nyolc korona, a könyv tehát hamisított. A hamisítást pedig úgy követte el, hogy: tíz koronát helyezett el legelőször, majd két koronát kivett. Kavélius azonban abba a rovatba, melyben a 8 korona állt, odarajzolta még ezeket: 08, úgy, hogy a végső összeg 808 korona maradt. A csalás felfedezésekor a temesvári rendőrség értesítést kapott Lugosról, hogy Kavélius Henriket már régebben körözi, mert egy rablás folytán rája mért öt hónapi börtönbüntetés elől Temesvárra szökött. A temesvári rendőrség megindította Kavélius ellen az újabb eljárást, bár Kavélius erősen tagadja a csalás elkövetését. Mindenesetre a lugosi rendőrség átírata folytán Logosra tolcsozták.

— Koszorúmegváltás. Goldschmidt Mihály a mai napon száz koronát küldött szerkesztőségünk címére Neuman Samu ravatalára szívet koszorú megváltása címén oly kéréssel, hogy az összegből 30 koronát az izraelita kórháznak, 50 koronát pedig az izraelita árvaháznak juttassunk. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Hogyan óvjuk lábainkat? Mindenki nagyon közelről érint a hideg, nedves időjárás. A leghamarabb fázik meg a láb, sok esetben megfagy ezáltal tyuszem bűtyök képződik, úgy, hogy többé csinos cipőt nem viselhetünk. Hogy ezeket a kellemetlenségeket elkerüljük, ajánljuk nőknek, férfiaknak és gyermekeknek a Moskovits „Anatomiai” cipő viselését. Kapható a gyár fiókraktárában Arad, Szabadságtér 18. szám.

— Paratlan alkalmi bevásárlás. Tulhal meztől raktár miatt bevásárlási áron árusítja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) remek szép ékszereit, zsebóráit és ezüstnemű raktárát. Telefon 489. 6029

— Karácsonyról maradt divatlevélpapírok dobozokban, óriási készlet a Weitzer János-utcában egyesített könyv- és papirkereskedésünkben olcsón árusíthatnak. Telefon 517. *Ingusz I. és Fia.*

— Üzleti könyvek, u. m. straszák, naplók, főkönyvek, másoló könyvek, a legmodernebb irodai cikkek, mindenféle papíráruk nagy készlete. Az összes könyv és hangjegyvajdaságok raktáron. Nagyválasztéku könyv és zenemű antikvárium. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár és zeneműkölcsönző intézet. *Herpel Izsonál*, Aradon. Telefon 385. 4871

— Tombola és ajándéktárgyak legolcsóbb árban és legnagyobb választékban *Fischer S.* mona nagy áruházában kapható.

— Medgyaszay Vilma vendéjátéki alkalmával kolléganőinek mindig dr. Biró-féle Havasi Gyopár Crém-et szokott ajándékozni. Meggyőződése szerint ez a legjobb arckrém és különösen színésznőknek nélkülözhetetlen. 5093

— Az időnyből visszamaradt Perzsa-szőnyegek minden elfogadható árért. kaphatók Schwartz Zsigmondnál a Weitzer János-utcai leányiskolában.

— Pénz farsangi szükségletekre, dacára a magas kamatlábnak, mégis a régi olcsó feltételek mellett kapható ingatlanokra u. sz. tisztviselői és váltó kölcsönök *Szűcs F. Vilmosnál Karolina-utca 8.*

## TARKASÁGOK.

(Képkritika.) Legutóbb az aradi festőművészek kiállítását rendeztek, mely mint mondani szokták, kitűnően sikerült. A tárlaton többek között egy fiatal művész képei is fel voltak függesztve. Ezeknek elhelyezésével nem volt valami nagy baj. Ugyanis, ha a fiatal neoimpreszionizmus kubitista képeit egyik oldalukon akasztották fel, akkor egy kis jóakarattal tájképeknek voltak nevezhetők. Ha a másik oldalukon függetek, akkor csendéletszerűek voltak. Ha pedig direkt fordulva, vászonos oldalával akasztották fel valamelyik képet, akkor az át-törő színeket női tanulmányfejet adtak.

A festő a vernissage-t követő napon büszkén szólított meg egy műbarátot.

— Kedves uram, mondja meg őszintén, hogy tetszettek a képeim.

— Egész őszintén akarja hallani? Hát tudja, az egész tárlaton csak a maga képeit lehetett nézni!

— Ne mondja... Ennek igazán örülök...

— Várjon még egy kicsit az örvendezésével. A dolog úgy áll, hogy a többi képet nem lehetett látni a körülöttük álló nézőktől!

(A hű festmény.) Szenes Fülöppel, a mostan Aradon időző kitűnő festőművésszel történt meg ez az eset Nagyváradon. Egy gazdag kereskedő feleségének portréját festette meg. Mikor kész volt a kép, meghívta műtermébe a megrendelőt. A kereskedő el volt ragadtatva a képtől.

— Nagyszerű kedves mester — mondotta. — Ilyen jó portrét még nem is láttam!

— Ugy-e, szinte csak az hiányzik, hogy megszólaljon!

A kereskedő erre már megijedt:

— Ne is említse. Mondhatom, nekem egyáltalán nem hiányzik. Különbön, ha ez a kép meg próbál szólalni, akkor rögtön szétvágom!

(Pisztolypárbaj.) Két aradi ur a kávéházban ösekeszólalkozott. Az ügyet a jóbarátok lovasias ténre terelték nem his bánatára az egyik félnek, ki nem tudott vinni, pisztollyal banni s a bátorság sem volt benne tuitengő. A kardpárbaj előtti éjszakát a legrémesebb drukokban töltötte, reggel felé konyakozni kezdett, de még így sem tudott elég bátorságot magába inni. Végre azonban, közvetlenül a párbaj előtt mentő ölete támadt. Mielőtt a vezető s-géd összereszeszette volna őket, ellenfele a lépet s megilletődött hangon mondta:

— Uraim! Nekem egy eigányasszony gyermekkeromban megjósolta, hogy egy embert pár bajban meg fogok ömni. Uram! Még van egy peró ideje. Gondolja jól meg a dolgot. Még most visszaléphet!

## TÖRVÉNYKEZÉS.

### Az előkelő fogoly.

— *Jakabffy, a babonás.* — A 13-as cella. — *Panaszkodik a rab.* —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, január 12

Részletesen foglalkoztunk már *Jakabffy Ivánnak*, a durgazdag család sarjának letörésével. *Jakabffy Iván* két nap óta a szegedi királyi ügyészség fogházának szomorú lakója. Itt várja ügyének további fejleményeit. A fogházőrök auttogva, nagy tisztelettel beszélnek róla.

— Itt előkelő fogoly van, — mondják a 13-as számú cellára mutatva. A letört gavallért ugyanis a 13-as számú cellába helyezték. Ez a folyosó végében van. Mikor *Jakabffy Iván* elfoglalta a celláját, savanyu arccal, rezignáltan mondotta örének:

— Nini, a 13-as cellát adják. Ez rossz jel. Még ebben sincs szerencsém. — Aztán ledült a kemény deszka-pirososra és reggelig egy oseppe sem aludt. Egész éjjel hol föl-alá járt cellájában, hol pedig tenyerébe temette arcát és — busult. Reggel felé nyomta el az álm, ekkor azonban sétára szólították.

— Mindig zavarják az embert. Hagyjának már békében! — zugolódt az előkelő fogoly.

Sétára nem nagy kedvvel ment, mert a törvénykezésben igen sok ismerőse van. Mikor azután felvilágosították, hogy ott csak nyolc órákor kezdődik a hivatal, esütörtökön kora reggel rövid sétát tett a fegyház udvarán. Kamásli, lovagló nadrág és zöld plüss kalap van rajta. A cipője sáros, sőt rongyos. Mint vizsgálati fogolynek ugyanis jogában áll a saját ruháiban járni és az élelmezéséről gondoskodni. *Jakabffy Ivánnak* azonban most annyi pénze sincsen, hogy a külön élelmezés költségeit kifizesse.

Bock Róbert dr. battonyai ügyvéd, *Jakabffy* védője azért intézkedett, hogy védenesse, rendes élelmezésben részesüljön. A családhoz fordult és kérte, hogy védenesse *Jakabffy* gondoskodjanak. Ebben az irányban azonban még lépések nem történtek, mert *Jakabffy* az első két napon — szerdán és esütörtökön — rabkosztot evett.

§ A szórakozott választási elnök. A szegedi kir. ítélőtábla érdekes ügyben illekezett kedden. Zentán 1910 július 12-én volt a városi képviselőválasztás s a szavazatszedő bizottságban *Frank József* takarékpénztári vezérigazgató elnökölt. A vád szerint *Csabai Ferenc* szavazócédulájánál néhány nevet bitörtült s más nevet írt helyükbe. Emiatt az ügyészség polgárok választójoga ellen való büntett miatt emelt vádat a választási elnök ellen. *Frank* beismerte, hogy a szavazócédulán töréseket eszközölt, de azzal védekezik, hogy azt szórakozottságból tette. *Csabai* a szavazás fölülgésztése alatt adta le szavazatát s ő szórakozottságból ezen a cédulán csinált kalkulációt, hogy körülbelül kik lesznek a választás győztesei. Számítgatás közben tényleg kitörtött néhány nevet, de mikor a hibát észrevette, maga hívta föl *Csabait*, hogy újra adja be szavazatát, a régi cédulát pedig megsemmisítette. A törvénytészék azzal a meg-

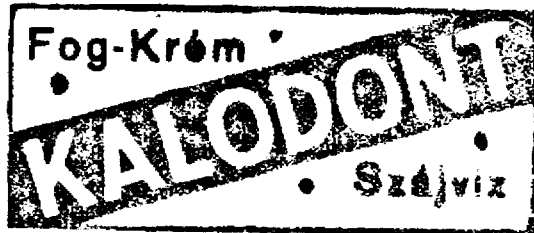
# Anyuskám, itt az alkalom!

Hogy egyszer ebben a drága világban mi is elcsón vásárolhassunk. Olvasd csak el e lapban a „Ne felejtse el” bevezető hirdetését.

okolással, hogy az elnök a szavazás fölfüggesztése alatt, tehát nem hivatalos minőségben követte el a vádbeli cselekményt, Frankot fölmentette. Ezt az ítéletet csütörtökön a szeptemberi királyi ítéletábrá is helybenhagyta.

## A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

„Sürgős Arad 2.” jellegű hirdetés birtokunkba nem jutott.



6913.

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZIEKEDÉS.

— Az aradi piac ársi. 1 drb. saláta 1—2 fillér, 1 drb. kalarábé 2—10 fillér, 1 drb. kelkáposzta 4—16 fillér, 1 drb. tök 36—70 fillér, 1 kötés retek 3—40 fillér, 1 rakás spenót 10—12 fillér, — rakás sóska — fillér, 1 kiló burgonya 7—10 fillér, 1 drb. káposzta 10—50 fillér, 1 kötés vöröshagyma 6—10 fillér, 1 kötés foghagyma 8—60 fillér, 1 kötés zöldség 4—14 fillér, 1 drb. zeller 2—16 fillér, 4—5 drb. tojás 40 fillér, 1 liter tej 18—26 fillér, 1 csomó tehénturó 10—32 fillér, 1 liter tejfel 120—140 fillér, 1 kiló vaj 200—280 fillér, 1 drb. rántani való csirke 110—140 fillér, 1 drb. csirke sütni 170—220 fillér, 1 drb. tyúk 220—260 fillér, 1 drb. káppan 300—400 fillér, 1 drb. sovány liba 400—500 fillér, 1 drb. kövér liba 800—1600 fillér, 1 drb. sovány kacska 240—280 fillér, 1 drb. kövér kacska 500—800 fillér, 1 drb. pulyka 500—800 fillér, 1 drb. karpótló 10—60 fillér, 1 kiló fehér kenyér 30 fillér, 1 kiló barna kenyér 26 fillér, 1 kiló marhabús eleje 152 fillér, 1 kiló marhabús hátulya 168 fillér, 1 kiló pecsenye 184 fillér, 1 kiló borjúhús 240 fillér, 1 kiló borjú szelet 300 fillér, 1 kiló sertés hus 198 fillér, 1 kiló sertés karaj 200 fillér, 1 kiló zsír 184 fillér, 1 kiló szalona 168—240 fillér, 1 kiló juhús 136—140 fillér, 1 kiló bárányhús 160—200 fillér.

### Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 12.

A téli időjárás teljes erővel köszöntött be hóval, faggal karöltve. A vetések a hideg fagy ellen a megfelelő hótakaróval védve vannak.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

Elkelet a mai piacon:

400 mm. buza	10 80—90.—
200 mm. tengeri	8 10—8 20
— mm. rozs	9 50—9 60
— mm. árpa	8 50—8 60
— mm. zab	9.—

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendőek.

## Budapesti Áru- és Értéktőzsde.

(Táv. jelentés)

Budapest, január 12.

### Készáru.

Amerika ¼-el olcsóbb. Kínálat vételkedv gyenge, 5 ezer mm. tartott.

Az árak 50 kilonként számítva:

### Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1912. április	11.73—11.74	11.73—11.74
Buza 1912. májusra	11.59—11.60	11.58—11.59
Buza 1912. októberre	10.92—10.93	10.93—10.94
Rozs 1912. áprilisra	10.19—10.20	10.23—10.24
Rozs 1912. októberre	8.99—9.—	9.03—9.04
Tengeri 1912. május	8.54—8.55	8.54—8.55
Zab 1912. áprilisra	9.64—9.65	9.63—9.69
Zab 1912. októberi	8.44—8.45	8.44—8.45

## Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Január 12. —

Magyar aranyjárdék 4%	110 25
Magyar koronajárdék 4%	90 55
Magyar koronajárdék 3 1/2%	78 75
Magy. földterh. kötvény 4%	91 25
Horvát-szlavon földterh. kötvény	92 50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	210.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	149.—
Oszták járadék papírban	91.50
Oszták járadék esztibe	94.50
Oszták járadék aranyban	115.—
Oszták koronajárdék 4%	91.50
1880. évi oszták államsorsjegy	159.—
Oszták-magyar bankrészvény	20.—
Magyar hitelbank-részvény	856 25
Oszták hitelintézet részvény	653 50
Oszták-magy.-államvasúti részvény	729 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.11
Német birodalmi márka	117.57 1/2
London vista	191.—
Páris vista	95.57 1/2
20 márkás arany	23.50

## A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. január 12.

### Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10 70—10 75
77	10 75—10 80
78	10 85—10 90
79	10 95—11.—

### Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10 65—10 75
Rozs	9 25—9 30
Árpa	8 50—8 60
Zab	8 60—8 70
Tengeri	7 70—7 80

## Kőbányai sertésplac.

— Jan. 12. —

Sertéselészám: 1912. évi január hó 8. napján volt készlet 21085 drb. — 1912. január hó 9 én felhajtattott 67 drb. — 1912. január 9 én elszállítottott 70 drb. — 1912. jan. 10. napjára maradé készletben 21062 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Felolós szerkesztő:

Boigár Lajos.

## NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1912. január hó 13-án

A) bérlet

A) bérlet.

Itt először:

### Nincs tovább.

Számú 3 felvonásban. Írta: Földes Imre. Rendező: Kesztyer Ede.

SZEMÉLYEK:

Dr. Moréty	Delly Lajos	Berger	Dr. Beregi S.
Alice	Kápolnay J.	Szücs Döme	Várnai Jenő
Kirchlechner	Polgár S.	Babók	Vass J. nő
Dr. Cserőy	Kesztyer Ede	Csécsey I. á. ó	Gyöző Alfréd

Közdete este 8 órakor.

## APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpada.

Ma szombaton 1912. január 13-án:

2 szenzációs sláger.

Zouza. Egy kubai nő szerelmi története. Tragedia 2 felvonásban. 2000 méter. Sláger kép. A főszerepben Polaire kísérszöny.

Est követi:

Élet-halál küzdelem a leopárddal. Szenzációs Daungel dráma.

Meltyrak; Páholj állásenként 1 kor. Zártssék 1 kor. I. hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A költyek kéretnek a noszóléron kalap nélkül megjelenés.

az előadásra bármikor be lehet menni.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatar. — Buffet.

## URANIA

szépségűnykép színház.

(Máró Simonyi-ova 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. január 13.

1. Betti imádója. Bohózat. — 2. Olasz lovasság. Látványosság. — 3. A portás. Humoros.

4. A kőmnő. Szenzációs dráma. 3 felvonásban. A címszerepét: Asta Nielsen a világhírű tragika játssa. Sláger kép.

Előadások 8. u. fél 6 órától kezdve este 8 óráig.

Költyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

## NYILTTÉR.\*

Egy perfekt könyvelő és egy gyakorlott irodista kerestetik mielőbbi belépésre.

Ajánlatok igényeik felemlítésével e lap kiadóhivatalába küldendőek. 160

Báli harisnyák és keztyük, sportcikkék legnagyobb választékban

# Bársony Andor

harisnya-, kötött és szövött-áru üzletében kaphatók

Sten rovatban minden szöveg egy-  
esetben belkötésnek ára 4 fillér,  
vastagabb betűkkel 8 fillér.

# APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főherceg-ut 22.  
Kiadóhivatali telefon: 167. sz.  
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldendők — a szelvényen a szöveg elől — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkeresésnél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításnál szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a sorok száma szerint számítható. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt sorokat a közzététel méltóhuzással jelöndök. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kizárólag díjazásul megismerkedés. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

### Jelentkezzenek

azok a saját hibájukon kívül tönk-  
rement, elszegényedett családok,  
vagy magánosok, akik a nyomor  
előli védelemet, segítséget keresnek.  
Jelentkezhetni naponta délután 8  
órától 7-ig József főherceg-ut 22.  
szám, földszint.

### LEVELEZÉS.

#### „Szeretni vágyom“

kérünk még 28 fillért beküldeni.

#### Női írás,

hajtjuk, legújabb, legdivatosabb  
mintákban Vojtek és Weisznál.  
II-5251

#### „Szeretni vágyom“

kívánt helyen ismét levél van. 170

#### Falusi

biztosan várom. 175

#### „Szeretni vágyom“

levele van a főpostán. 160

#### Házi ur

levele van a kívánt helyen. 175

#### A legnagyobb discretió

mellett keresi uri fia 16 év körüli  
kislány barátságát. Leveleket a  
kiadóba kér „Kezdet“ címre. 169

#### J. 85.

Ma jöttem haza mint mondtam,  
és este ismét elutazom, csak szer-  
dán reggel le-zek itthon. Édes  
kicsim, nagyon szeretnék magával  
reám nézve fontos ügyben beszél-  
ni, írja meg mikor jön, várom sok  
csókkal. 6662

#### Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját  
Vojtek és Weisznál vásárolja; 6  
darab 1 korona. II-5251

### KIADÓ LAKÁS.

#### Lakás.

Két szoba, mellékhelyiségekkel, kis  
családnak havi 24 koronáért kiadó  
Demeter-utca. 111a 147

#### Nagyobb lakás

Neuman-palotában májusra ki-  
adó. 162

#### Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves  
parket-viasz használatával. II-5251

### INGATLAN.

#### Eladó

S.-Határ-utca 16. számú ház, 5  
utcai szoba és mellékhelyiségek.  
Bővebbet Aulich Lajos-utca 13.  
szám. 119

#### Varjassy József-utca

9, szám alatti emeletes ház szabad-  
kézből eladó. Értekezhetni ugyan-  
ott. 142

#### Eladó új magánház,

15 évig adómentes, modern fel-  
szerelést 4 szobás lakás, fürdő-  
szobával és kerttel. Cím a kiadó-  
hivatalban. 171

### ALKALMAZÁST KERES.

#### Egy jó megjelenésű

középkorú férfi, ki már nagyobb  
társaságnál hosszabb ideig alkalm-  
mazva volt a magyar, német, ro-  
mán és szláv nyelvet bírja, raktár-  
noki állást keres. Szíves megkeresé-  
sek a kiadóhivatalba V. A. jel-  
igére kéretnek. 102

#### Több évi

kereskedelmi gyakorlattal bíró, iro-  
dai teendőben és pénztárkezelés-  
ben jártas leány azonnali avagy  
február hó 1. belépésre állást  
keres. Szíves ajánlatok „Pontos“  
jeligére e lap kiadójába kéretnek.

### ALKALMAZÁST NYER.

#### Varróleányok

ió fizetés mellett azonnal felvétel-  
nek Erdélyi Andorné női varrodá-  
jában Aradon, Rákóczy-utca 4.  
szám. 46

#### Keresek

azonnali vagy február 1-re egy  
úgyes idősebb segédet, aki a fűszer  
és rövid áruban jártas és a román  
nyelvet bírja. Izraelita vallásu  
előnyben részesül. Ajánlatokat  
igény megjelöléssel kérek. Ugyan-  
ott egy tanuló felvétetik. Ber-  
kovits Herman, Brád. 93

#### Vasúti vendéglő

és szálloda részére kimérő keres-  
tetik. Ajánlatok „Szorgalmas“ jel-  
igére a kiadóhivatalba. 151

### ÜZLETEK.

#### Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos,  
igyanott 2 butorozott utcai szoba  
Luther Márton-utca 1. sz. a., eset-  
leg azonnal is átvehető. 5189

#### Egy régen fennálló

vendéglő és kávéház Aradon, csa-  
ládi okok miatt, jutányos árban  
eladó. Cím a kiadóban. 125

#### Jóforgalmu

cukorkaüzlet másodlagos elfoglalt-  
ság miatt eladó, esetleg ovadé-  
képes üzletvezető kerestetik. Bő-  
vebbet: Nemeth Imre Forrai-utca  
2. szám. 140

#### Átadó vendéglő!

Sarló-utca 3. szám alatt „Hétvezér“  
-hez címzett jóforgalmu vendéglő  
más vállalat miatt eladó. Érte-  
kezni ugyanott, a vendéglőssel. 65

### VÉTEL ÉS ELADÁS.

Ha igazán jó és szakuzerű  
angol bőr-butort, vagy háló, ebédlő  
és salon facuort velemi ónajt, ugy-  
szintén függönyöket, szőnyeget,  
divánt, afripae és lőszőr-matracot,  
forduljon a készítőöz, Beran Antal  
és Fia céghez, Grof Hunyadi palota,  
Forray-utca. Ugyanott minden e  
szakmába tartozó javítások és át-  
alakítások és tapetazas elvállal-  
tatik. Meglehető olcsó árak. 47

#### Tolnai Világlapja 1912-re.

3. füzet; nálam már megjelent  
Minden pénteken egy üzlethelyi-  
ségemben, mint kívánatra házhoz  
szállítva összes kedvezményekkel  
eredeti árban kapható. 12000 kote-  
tes elsőrendű kölcsönkönyvtár cse-  
kely kölcsönadíj mellett Krausz  
Paulin, színház-épület. 4481

#### Likör aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi  
likörök előállítására Vojtek és  
Weisznál. II-5251

#### Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése csak  
a Weitzer János utcában teozik. A  
két üzlet egyesített raktárát igen  
olcsón árusítja. — Farsangra a  
legelőnyösebb bevásárlási forrás.  
Aradváros, megyei és interurbán  
telefon 517. 555

#### Üzleti könyvek

és irodaszerek legjutányosabban  
Pichler Sándornál Szabadság-tér  
1. sz. kaphatók. 2551

### OKTATÁS.

#### Németül beszélni 159

ki tanítaná meg honoráriumért  
vagy szórakozásból egy fiatal em-  
bert? A levelet a kiadóhivatalba  
kérem címezni „Ujságitró“ jeligére.

#### Ha nem tud aludni

se Bromot, de Vojtek és Weisz  
altneves rovarporát vegye. II-5251

### KÖLÖNFÉLE.

#### Ha lakását

jól akarja kiadni, forduljon a  
Gyor-futár vállalathoz. 89

#### Aki butorozt szobát

vagy lakást akar kivenni, az for-  
duljon a Gyorsfutár vállalathoz. 93

#### Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz  
baromfi féreg porától. II-5251

#### Ügyes varrónő

o'csón házhoz ajánlkozik. Cím:  
Farkas-utca 4. Halmi J. 181

#### Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és  
Weisz baromfi-féregpusztító sze-  
rétdől Siker garantirozva. II-5251

## Erzsébet királyné köruton

(az igazságügyi palota mel-  
lett) épült új házban 1-7  
szobás

## modern lakások,

műhely és raktárnak alkal-  
mas pincék

## május 1-re kiadók.

Felvilágosítást ad József-  
főherceg-ut 18. szám alatt  
a házmost-r. 87

## Csillárok.

Villamos felszerelés  
legelőnyösebben

## Diamant

Atzéli Páter-utca

Csak a  
**minőség**

révén lett  
**világhírű**  
a valódi

6661

**PALMA**  
kaucsuk-cipősarok

Palmakaucsuk  
ágybetét  
minősége

előrengő



Telefon 162.

Porosz szalon

vasaláshoz darabos uradalmi

jutányos áron kapható



# fűtőszén bükkfaszén REUSZ MÓR és FIA.

1a porosz

cégnél

5087

Telefon 162.

## diókoks és csomagolt faszén

Aradon, Boros Beni-tér 12. sz.

Köved község (Aradm.)

### megvételre keres

3 drb. magyar faj a 3 éves

# tenyészbikát.

Eladók az ajánlatokra felkérésnek.

Köved, 1912. január 10.

Előjáróság.

167

4121—1911. tkv. sz.

### Árverési hirdetmény és kivonat.

A nagyhalmgyi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közliré teszi, hogy Mihuczka Ilie halmgygőrosi lakos végrehajtható-nak Mihuczka Pável halmgygőrosi lakos végrehajtást szenvedő 140 kor. tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a nagyhalmgyi kir. járásbíró-ság kerületében fekvő és a halmgygőrosi község 4. sz. tjkvben A. I. 1—22. sorszám ingatlanoknak B. 12. slatti hányada 698 korona kikiáltási árban az 1912. évi január hó 30. napjának délelőtt 10 órájkor Halmgygőros község házában megtartandó nyilvános árverés alá fog kerülni az alábbi feltételek mellett:

1. Az ingatlanok a kikiáltási árban az 1908. XL. t.-c. 26. §-ában megjelölt hányadon alul el nem adhatók és vevő a bánatpénzt az 1908. XLI. t.-c. 25. §-a értelmében kiegészíteni köteles.

2. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 69 kor. 30 fillért készpénzben, vagy az 1881. november hó 1-én kelt 3338. sz. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételárát 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyanezen naptól számítandó 45 nap alatt, minden egyes vételár-részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán az 1881. november hó 6-án 39425. sz. I. M. rendeletben előírt módon a körösbökenyi kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek és hirdetmény többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró-ság telekkönyvi hatóságnál és Irtásfalva, Páfrányos, Vidra községek előljárásságainál megtekinthetők.

Nagyhalmgy, a kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóságnál, 1911. november hó 7. napján.

Gálffy, s. k.  
kir. járásbíró.

164

## Mello Imre

okleveles kőművesmester

örtesíti Aradváros és vidéke közönségét, hogy 5889

## Építészeti irodáját

hol olvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: épületek tervezését és annak kivitelét f. évi december 15-én Fejsze utca 7a. sz. alól

Illés-utca 21. b. szám alá (Novák-ház) helyezte át.

Aradi m. kir. folyammérnöki hivatal.

23. szám.

### Versenyárgyalási hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. minister ur rendeletére 4 drb. 20 m. hosszú, 5.00 méter széles, **lenyőfahajó** szállításának vállalatba adása céljából **1912. évi január hó 30-ik napján d. e. 11 órakor** az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A szállítandó dereglyék vázlatrajza, a szükséges anyagok méreteit feltüntető kimutatás, valamint a szállítási és ajánlati feltételek a hivatalos órák alatt naponta 8—1 óráig, az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalnál megtekinthetők s ugyanott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételeknek megfelelően az előírt ajánlati minta használásával kell kiállítani, a fent jelzett napon az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal főnökénél d. e. 10 1/2 óráig nyújtandók be.

Arad, 1912. évi január hó 11-én.

163

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Diszes táblákkal vannak megjelölve a

# „Dózsakenyér”

elárusító helyei.

6859

### Költözők figyelmébe!

Vilamos világítási berendezéseket

## csillárokkal

együtt kedvező áron felállítok  
: melletti szerez és szállít :

## KOCH DANIEL

Vilamoscsatlakozók és telefonberendezések vállalkozója  
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

### Alkalmi vételek

és eladások

## ékszertárgyakban

szerezhető és eladhatók Arad legnagyobb óra- és ékszerárakánál

## Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

### Zálogcédulák

szerezhető és eladhatók Arad legnagyobb ékszerárakánál

TELEFON 433.

TELEFON 433

### Mindenkinek érdeke

hogy hol szerezzék be olcsón és jó minőségben a közelgő farsangi idényre cipőt, kalapját vagy más uridivat szükségletét, a köztudatban levő

## Iványi Menyhért

cég Aradon, a Forral-utcában az egyedüli, ahol a

### legolcsóbban lehet vásárolni

mert angol kemény kalap 5 kor. Férfi zsevró bergst. 10 kor.. gombos 12 kor. Női alkalmi félcipők már 5 koronától kezdve.

Fehérnemű és nyakkendő nagy választék. 4011

ALAPITTATOTT 1889-BEN

## Várhoz László

úr és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. sz. (Minorita-palota)

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a téli idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. Megrendelések 48 óra alatt eszközöltetnek. Vissamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Béeses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel

### VÁRHOZ LÁSZLÓ,

a lugosi honvédezdő tisztikarának székfoglalója.

### Halló!!

Most érkezett meg

Hamburgon át 500 klgr. valódi

Kinai

## császárkeverék

Thea

10 deka 60 krajcár.

Egyedüli lerakat

## Németh Imre

cukorka kereskedésében.

Főüzlet:

Forray utca 2 a. sz.

Fiók üzlet:

Andrássy-tér Központi színház mellett.

Telefon 418.

## ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

## MEGHIVÁS

## az „Aradi Első Takarékpénztár”

részvényeseinek

vasárnap, 1912. évi január hó 21-én délelőtt 10 órakor az intézet üléstermében (Atzél Péter-utca 1. szám) tartandó

## 71-ik rendes évi közgyűlésére.

## Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 27 §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1911. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság indítványa és határozathozatal az alaptőkének 6.800,000 koronáról 10.200,000 koronára való felemelése és az igazgatóságnak erre vonatkozó megbízatása tárgyában.
4. Az alapszabályok 11., 12., 17., 19., 22., 32. és 107. §§-ainak módosítása.
5. Az igazgatóságnak adandó felhatalmazás a cégbiróság által netalán kivánt alapszabálmódosításoknak saját hatáskörében történendő eszközzése és ezeknek bejelentése iránt.
6. Az alapszabályok 29. §-ának rendelkezése szerint:
  - a) a társulati elnöknek,
  - b) 6 igazgatónak,
  - c) 8 felügyelő-bizottsági rendes és egy póttagnak,
  - d) 1. bíráló bizottsági tagnak és
  - e) 28 igazgató választmányi tagnak három évre történendő megválasztása.
7. Netaláni indítványok (Alapszabályok 28. §-a).

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. c. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkértek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásukat 1912. évi január hó 20-ig az alapszabályok 22. §-a értelmében az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letéteményezni szíveskedjenek. Aradon, 1912. évi január hó 5-én.

Az igazgatóság.



Stock-

Cognac

Medicinal

hivatalos ólomzárval  
ellátott palackokban  
mindenütt kapható.

6376

CAMIS  
ÉS  
STOCKgőzüzemi gyárból  
BARCOLA.

Magyar-utca 2. számú

ház,

mely áll 7 szoba, fürdőszoba, ös-  
szes hozzátartozókkal, különálló  
parkirozott udvarral, ujonnan át-  
alakítva, villany bevezetve, azonnal

bérbeadó.

Ugyanott egy parkirozott

üres telek

hosszu, utcai fronttal, szabad közből

eladó. 5988

Bővebbet a házfelügyelőnél.

Ne felejtse el!

Női és férfi divat-szükségleteit

Németh Istvánnál

(Andrássy-tér 20. Fischer Eliz palotában)

beszerezni, ahol az összes áruk a mai naptól

minden elfogadható árban  
lesznek rendelkezésre bocsátva.U. m.: vászon, schiffon, asztalneműek,  
selyem divatszövetek, orfon és barchetek,  
továbbá szőnyegfüggöny, paplan, madracz,  
égy- és asztalterítők, ezenkívül sok más  
a szakmába való cikkek. 95

Szives meggyőződését kéri a tulajdonos.

Szénát

szép, száraz és egész-  
ségeset ajánl bármily  
mennyiségben

SZENES MIKSA,

kereskedelmi ügynökség, bank és  
arubizományi üzlet LUGOS. 94

Eladó.

Drjenyovszky György békés-  
csabai lakosnak Medgyesbod-  
zás (Aradmegye) község hatá-  
rában levő 60 kis hold  
szántóföldje a tanya-  
épületekkel együtt

szabad kézből

eladó.

Bővebb értesítést lehet  
kapni vagy a helyszínen, vagy  
a tulajdonosnak Békéscsabán  
Thessedik-utca 10. szám alatti  
lakásán. 95

# Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon.

Mérleg-számla 1911. évről.

Teher.

	ÖSSZE G					ÖSSZE G			
	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.
Pénztár-készlet			1.254,784	76	Részvénytőke			6.800,000	
Váltó-tárca			31.175,657	61	Tartalék-alap	2.000,000			
Jelzálog-kölcsönök			3.615,198		Külön tartalék-alap	1.282,895	63		
Amortisationalis jelzálog-kölcsönök			10.057,195	48	Értékpapir árfolyam különbözeti tartalék-alap	279,444	98		
Előlegek értékpapírokra			149,132		Házérték csökkenési tartalék-alap	150,000			
Folyó-számlai előlegek értékpapírokra, bekebelezett kötvényekre és árukra			5.639,190	80	Nyugdíj-alap	500,000		4.212,340	61
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			1.581,393	01	Betétek	19.722,254	52		
Tulajdon ingatlanok:					Betétek folyó- és check-számlán	3.391,568	85	23.113,823	37
Deák Ferenc-utcai 42. sz. ház	307,758	32			Átruházott jelzálog-kölcsönök			7.001,128	50
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház	240,000		547,758	32	Visszleszámított váltók			12.092,312	14
Tulajdon állam- és értékpapírok	3.245,111				Hitelezők			3.163,205	10
Függő kamatok	44,162	04	3.289,273	04	Hátralékos tőke kamat-adó			31,973	66
Nyugdíjalap értékpapirjai:					Előre felvett kamatok			314,072	22
200 drb Aradi első takarékpénztári részvény			279,380		Nyereség egyenleg:				
Celtár állandék	17,441	34			Elővitel 1910. évről	42,849	82		
leírás	2,441	34	15,000		1911. évi tiszta nyereség	838,948	75	881,798	07
Hátralékos kamatok			6,690	65					
			57.610,653	67				57.610,653	67

Aradon, 1911. évi december hó 31-én.

OTTENBERG TIVADAR, s. k.  
kezelőigazgató.LACZAY GYULA, s. k.  
titkár és cégvezető.SZIRMAY KÁROLY, s. k.  
főkönyvelő.ANDRÉNYI, s. k.  
igazgató.DOMÁNY, s. k.  
igazgató.HÁNN, s. k.  
igazgató.PARECZ, s. k.  
igazgató.SCHUSTER, s. k.  
igazgató.TEDESCHI, s. k.  
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk.

Aradon, 1912. évi január hó 8-án.

BRAUN MÓR, s. k.  
f. biz. tag.DÁNIEL KÁLMÁN, s. k.  
f. biz. elnök.MARESCH GYULA, s. k.  
f. biz. tag.

## Az „Aradi Első Takarékpénztár” 71-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított köteletségünknek megfelelőleg a lefolyt 1911-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betervezni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1911. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1911. évi december hó 30-án megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1911. évi mérleget, valamint a veszteség és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valóra megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betervezett jelentésében a 881,798 korona 07 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1911-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alólírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1912. évi január hó 8-án.

BRAUN MÓR, s. k.  
f. biz. tag.DÁNIEL KÁLMÁN, s. k.  
f. biz. elnök.MARESCH GYULA, s. k.  
f. biz. tag.